

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra finančního práva a národního hospodářství

Diplomová práce

Přechod mezi daňovou evidencí a účetnictvím s dopadem na
daňový základ

Vojtěch Levora

Vedoucí diplomové práce: Ing. Josef Nocar

Plzeň 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Přechod mezi daňovou evidencí a účetnictvím s dopadem na daňový základ“ jsem vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označil a uvedl v příloženém seznamu.

V Plzni dne .....

.....

Levora Vojtěch

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval panu Ing. Josefu Nocarovi, za vstřícný přístup, cenné rady a připomínky, kterými přispěl k obsahové i formální stránce této diplomové práce.

Obsah

1.	ÚVOD.....	- 8 -
2.	VÝPOČET ZÁKLADU DANĚ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH OSOB	- 10 -
2.1.	Vysvětlení a rozdělení daní	- 10 -
2.1.	Základ daně z příjmu fyzických osob.....	- 12 -
2.1.1.	Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky.....	- 13 -
2.1.2.	Příjmy ze samostatné činnosti	- 14 -
2.1.3.	Příjmy z kapitálového majetku.....	- 16 -
2.1.4.	Příjmy z nájmu	- 16 -
2.1.5.	Ostatní příjmy.....	- 16 -
2.1.6.	Výpočet celkového základu daně fyzické osoby.....	- 16 -
3.	ÚČETNICTVÍ vs. DAŇOVÁ EVIDENCE	- 19 -
3.1.	Daňová evidence.....	- 19 -
3.1.1.	Evidence majetku a dluhů	- 22 -
3.2.	Úvod do účetnictví.....	- 28 -
3.2.1.	Úprava problematiky vedení účetnictví	- 29 -
3.2.2.	Základní principy účetnictví.....	- 31 -
3.2.3.	Účetní závěrka.....	- 32 -
4.	PŘECHOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ	- 36 -
4.1.	Postup při přechodu z daňové evidence na účetnictví z pohledu účetnictví	- 37 -
4.2.	Přechod z daňové evidence na účetnictví z pohledu základu daně	- 39 -
4.2.1.	Zálohy hrazené spojeným osobám	- 41 -
4.2.2.	Pohledávky	- 42 -
4.2.3.	Nájemné placené dopředu	- 43 -
5.	POSTUP PŘI PŘECHODU Z ÚČETNICTVÍ NA DAŇOVOU EVIDENCI	- 45 -
5.1.	Přechod z účetnictví na daňovou evidenci z pohledu základu daně.....	- 46 -
5.1.1.	Zákonné rezervy	- 47 -
6.	PŘECHODY MEZI SKUTEČNÝMI VÝDAJI A PAUŠÁLNÍMI VÝDAJI	- 48 -

6.1. Výhody při uplatnění výdajů procentem	- 50 -
6.2. Nevýhody při uplatnění výdajů procentem	- 51 -
6.2.1. Finanční leasing.....	- 52 -
6.3. Úprava daňového základu při přechodu na paušální výdaje	- 53 -
6.3.1. Spolupracující osoby	- 55 -
6.3.2. Výpočet pojištění při přechodu na paušál	- 56 -
6.4. Přechod z paušálních výdajů na skutečné náklady	- 56 -
7. PRAKTICKÁ ČÁST	- 59 -
7.1. Příklad na vypočtení mzdy zaměstnance.....	- 59 -
7.2. Příklad k přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví.....	- 60 -
7.3. Příklad – přechod z účetnictví na daňovou evidenci	- 64 -
7.4. Příklad - přechod z daňové evidence na paušální výdaje	- 65 -
7.5. Příklad - přechod z paušálních výdajů na skutečné	- 67 -
7.6. Příklad – spolupracující osoba při uplatnění výdajů paušálem	- 68 -
8. ZÁVĚR.....	- 71 -
9. Resumé	- 73 -
10. Přílohy	- 74 -
10.1. Příloha č. 1. - směrná účtová osnova pro podnikatele	- 74 -
10.2. Příloha č.2. – evidence pohledávek	- 76 -
10.3. Příloha č.3. – evidence závazků.....	- 77 -
10.4. Příloha č.4. – karta dlouhodobého majetku	- 77 -
10.5. Příloha č.5. – Karta zásob	- 78 -
11. Seznam použité literatury	- 79 -

1. ÚVOD

Individuální podnikatel k úspěchu potřebuje dobrý nápad a zároveň jeho realizaci. Dnes ovšem k jeho činnosti neoddělitelně patří i hodnotové zobrazení jeho činnosti a odvod daně z příjmu.

Řada podnikatelů se zabývá problémem, jak si správně stanovit daňový základ a jak zaznamenávat údaje pro jeho výpočet. Aby se podnikatel vyhnul sankcím, je povinen dodržovat normy spojené se zachycením procesu, ale zároveň si může vybrat pro něho nejvýhodnější variantu z pohledu daňového břemene a administrativních nákladů. V právním prostředí České republiky je možná evidence pomocí účetnictví, daňové evidence a evidence příjmů s využitím paušálních výdajů. Při přechodu mezi těmito variantami jsou nutné úpravy, aby nedocházelo ke krácení daně. Tato práce je rozdělena do sedmi kapitol a zabývá se možnostmi, které slouží k výpočtu základu daně pro příslušný finanční úřad, tak hodnotového zobrazení podnikání a zejména přechody mezi různými varianty evidování.

V druhé kapitole se zabývám charakteristikou a rozdělením daní jako nedílnou součástí státu a následně výpočtu celkového daňového základu z příjmu fyzické osoby, který se skládá z pěti menších základů. Následně je velmi stručně popsán výpočet celkové daňové povinnosti.

Třetí kapitola popisuje daňovou evidenci, která se řídí zákonem o daních z příjmu, a účetnictví, které se řídí zákonem o účetnictví, ale i dalšími předpisy v národní i nadnárodní rovině. Rozděluje se zde také majetek z pohledu účetního a z pohledu daňového. Kapitola se snaží definovat, kdo a kdy se stává účetní jednotkou a odkdy má povinnost vést účetnictví. Rozebírají se zde základní účetní principy, bez kterých by účetnictví nemohlo fungovat, respektive které je nutno znát, aby bylo možné systém účetnictví pochopit. Další částí je podkapitola, která se zabývá účetní závěrkou.

Čtvrtá kapitola řeší konkrétně přechod podnikatele z vedení daňové evidence na vedení účetnictví. Tato změna je buď dobrovolná, nebo povinná, za předpokladu splnění zákonných podmínek. Dochází jak ke změnám jak z účetního hlediska, tak ke změnám nutným, které mají vliv na daňový základ fyzické osoby. Čtenář se zde seznamuje s účtem individuálního podnikatele, bez kterého by přechod nebyl možný, z důsledku

nerovnosti aktiv a pasiv po ukončení zaznamenávání pomocí daňové evidence. Více se zde zaměřuji na pohledávky, nájemné placené dopředu, vztahy mezi spojenými osobami. Pátá kapitola je velmi krátká, protože vychází ze základů, které byly stanoveny v předchozí kapitole. Pojednává se zde postup opačný, respektive přechod z účetnictví na daňovou evidenci, zejména jeho daňové dopady na základ daně. Více se zde zaměřuji na rozdíl mezi zákonnými a účetními rezervami.

Šestá kapitola pojednává o paušálních výdajích, jsou zde rozepsány výhody a nevýhody s nimi spojené. Dále upozorňuji na úpravy spojené s přechodem z uplatňování skutečných výdajů na výdaje stanovené procentem příjmů a naopak z uplatňování paušálních výdajů na skutečné výdaje.

V sedmé kapitole je šest příkladů k teorii obsažené v této práci. První příklad názorně ukazuje, jak se z hrubé mzdy zaměstnavatel dostane k částce, kterou obdrží zaměstnanec na účet za zdaňovací období jeden měsíc. Druhý příklad upravuje postup poplatníka, který se rozhodne přestat vést daňovou evidenci a od následujícího období začne evidovat svoje podnikání pomocí účetnictví. Následující třetí příklad upravuje postup opačný, kdy fyzická osoba přestává vést účetnictví a od dalšího období přechází na vedení daňové evidence. Příklad čtvrtý zobrazuje přechod z uplatňování skutečných výdajů na paušální výdaje. Na to navazuje příklad pátý, který ukazuje změnu při přechodu z paušálních výdajů na výdaje skutečné. Příklad sedmý znázorňuje výhodu nižší celkové daňové povinnosti při zapojení spolupracující osoby do podnikatelské činnosti individuálního podnikatele.

Mým hlavním cílem je nastínit hlavní rozdíly ve vedení záznamů a přechodu mezi nimi a povinnosti s tím spojenými s reakcí na nové legislativní změny. Dále bych chtěl zachytit úskalí, se kterými se musí poplatník vyrovnat při stanovování základu daně po změnách vedení evidence. Nejvíce se věnuji problematickým oblastem, ve kterých je podle zákona nutno splnit více povinností. V práci se snažím jasně vysvětlit pojmy, které by mohly být pro čtenáře nejasné, nebo ty, které by mohly činit problémy s pochopením souvislostí.

2. VÝPOČET ZÁKLADU DANĚ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH OSOB

2.1. Vysvětlení a rozdělení daní

Veřejné příjmy jsou nedílnou součástí správného fungování státu. Nejdůležitější částí veřejných příjmů, resp. příjmů do státního rozpočtu, jsou příjmy daňové. Daň je zákonem stanovená, nenávratná a neekvivalentní platba do státního rozpočtu. Funkce, která zajišťuje financování veřejných statků a veřejných potřeb, je označována jako fiskální funkce.

Výběrem daní si stát nezajišťuje jen prostředky pro fungování státního aparátu, ale je schopen také ovlivňovat ekonomickou stabilitu, respektive základní makroekonomické ukazatele. Mezi tyto hlavní veličiny patří ekonomický růst, inflace, nezaměstnanost. Tato funkce je označována jako funkce stabilizační, a mělo by pomoci daní docházet ke zmírnění ekonomického cyklu, což znamená v horších dobách omezovat výběr daní a při konjunktúře naopak více zatěžovat ekonomické subjekty.

Mezi další základní funkce daní patří funkce redistribuční. Vychází se z předpokladu, že přirozené rozdělení peněz (bohatství), není spravedlivé, a je nutné pomoci méně soběstačným občanům daného území na úkor občanů s lepším finančním postavením. Daňová politika státu plní také funkci alokační. Při neefektivnosti tržních mechanismů je stát schopen pomoci daňových úlev či dotací ekonomickým subjektům dosáhnout žádoucích jevů ve společnosti.

Do jaké míry by stát měl zasahovat a ovlivňovat hospodářství dané země pomocí daňového zatížení, je dlouhodobý spor řady ekonomů a není předmětem této práce. Je nutné, aby zákonodárce nezapomínal na efektivitu při vybírání daní a snažil se snížit náklady spojené s výběrem daní na minimum.

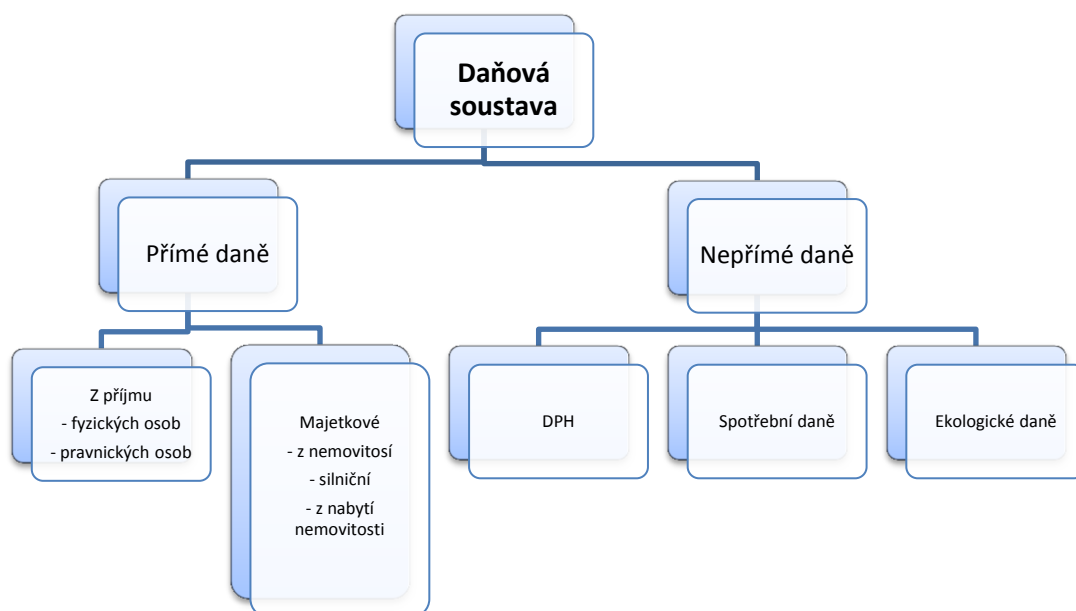
V České republice stejně jako ve všech vyspělých zemích světa nedochází k výběru daní pomocí jen jedné daně, ale na základě několika druhů daní. Je to tak stanoveno, protože každá z daní má svoji určitou roli a plní odlišnou funkci. Podíl jednotlivých daní na celkových daňových příjmech je nazýván daňový mix, v posledních letech se zvyšuje podíl nepřímých daní na úkor daní přímých.

Od počátku roku 2014 dochází na území České republiky k značným změnám. Nově jsou zrušeny daně darovací a dědické a jsou zařazeny pod daň z příjmů. A také dochází ke změně u daně z převodu nemovitosti, která se nahradí daní z nabytí nemovitosti. Všechny typy daní stanovených na základě zákona se nazývají daňová soustava.

Daňový systém je někdy ztotožňován s pojmem daňová soustava, někdy je chápán tento pojem širěji a zahrnující navíc legislativní tvorbu a správu daní. Do soustavy daňových předpisů proto můžeme bez pochyby zařadit Daňový řád, Zákon o rezervách pro zjištění základu daně a smlouvy České republiky o zamezení dvojího zdanění.

Rozdělení daní v České republice

Zpracováno podle publikace:

VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka. *DAŇOVÝ SYSTÉM 2010 aneb Učebnice daňového práva*. 10. aktualizované vydání. Praha: 1. VOX a.s., 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9. Aktualizováno na daňovou soustavu platnou od 1.1 2014.

2.1. Základ daně z příjmu fyzických osob

Základem daně se rozumí předmět daně vyjádřený ve fyzických jednotkách (jedná se například o kus, metr apod.) nebo v peněžních jednotkách, resp. v českých korunách. Podle toho, jak je stanoven základ daně, se stanovuje sazba pro výpočet daňové povinnosti. Základ daně vychází buď podle stavu k určitému dni, nebo se počítá za určené zdaňovací období. Základem daně v prvním případě je veličina stavová a v druhém veličina toková. Vymezení základu je důležité nejen z věcného pohledu, ale také z časového. To znamená, že dochází k výpočtu daňové povinnosti a výběru v určitých časových intervalech, které se nazývají zdaňovací období.

Do základu daně se nezahrnují příjmy od daně osvobozené a příjmy již zdaněné. Osvobozené příjmy jsou sice předmětem daně, ale zákonodárce se z nějakého důvodu rozhodl je nezahrnovat do základu daně, v určitých případech je osvobození podmíněno podmínkami stanovenými v zákoně. Výčet osvobozených příjmů je vyjmenován v paragrafu 4 zákona o dani z příjmu. Například se jedná o příjmy z prodeje rodinného domu nebo bytu, pokud v nich prodávající měl bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem. Příjmy zdaněné jsou příjmy, které byly již zdaněny nejčastěji srážkovou daní. To znamená, že daň byla sražena z příjmu hned u zdroje, například přijaté úroky z bankovního účtu. Také se do základu nezahrnují vyňaté příjmy. Tyto příjmy se liší od osvobozených příjmů, že z povahy věci by bylo nelogické je zahrnovat do základu daně. Jsou také vyjmenovány v zákoně, jedná se například o přijaté úvěry a půjčky.

U každé daně je upraveno zákonem, jak se stanoví základ daně. Základ daně z příjmu fyzických osob se stanoví podle zákona o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. (dále ZDP). Jelikož fyzická osoba může získávat příjmy z typově odlišných činností, proto zákon rozděluje základ daně na pět dílčích základů. Předmět daně a rozdělení nalezneme v § 3 ZDP, dále jsou v tomto paragrafu taxativně vymezeny příjmy, které nejsou předmětem daně, resp. nezapočítávají se do základu daně.

Každý dílčí základ se řídí při výpočtu různými pravidly a postup k dosažení základu je obsažen v paragrafech šest až deset ZDP. Každý paragraf popisuje postup při stanovení jednoho dílčího základu.

§ 6 - Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

§ 7 - Příjmy ze samostatné činnosti (dříve z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti)

§ 8 - Příjmy z kapitálového majetku

§ 9 - Příjmy z nájmu (dříve z pronájmu)

§ 10 - Ostatní příjmy

2.1.1. Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

Příjmy ze závislé činnosti jsou příjmy založeny na základě pracovní smlouvy ze subordinačního pracovněprávního vztahu nebo ze služebního poměru, který je převážně upraven v zákoníku práce.

„Pracovněprávními vztahy jsou proto právem regulovány společenské vztahy, které vznikají mezi subjekty v souvislosti s jejich účastí v pracovním procesu, a jejich účastníci jsou nositelé vzájemných subjektivních práv a právních povinností.“¹ Jedná se tedy o poměr zaměstnavatel – zaměstnanec.

Zaměstnanci je zaplácena nejčastěji za každý měsíc mzda (ve služebním poměru se jedná o plat), která je předmětem daně a podléhá zdanění. Funkčními požitky jsou odměny za výkony funkce členů vlády, senátorů, jednatelů a zástupců zájmových sdružení apod. Dále se do těchto příjmů zahrnují příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným, komanditisty komanditní společnosti a odměny člena orgánu právnické osoby, likvidátora.

Je důležité nezapomínat na nepeněžní příjmy zaměstnance, které mu zaměstnavatel poskytuje. Jedná se o zboží či služby poskytnuté zdarma či se slevou. Tyto zaměstnanecké benefity podléhají zdanění z příjmů ze závislé činnosti, ačkoliv je značná část osvobozena od daně podle §6 odst. 9.

Zaměstnavatel je plátce, tedy odvádí za zaměstnance daň správci daně vybranou od poplatníka. Poplatník je ten, který je povinen se vzdát části svého příjmu, jedná se zde o zaměstnance.

---

¹ GALVAS, Milan, Zdeňka GREGOROVÁ a Dana HRABCOVÁ. *Základy pracovního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-807-3802-431.,str. 26

Výpočet dílčího základu daně vychází z tzv. superhrubé mzdy, která byla v České republice zavedena v roce 2008. Tato legislativní změna vyvolala a dodnes vyvolává mnoho diskuzí, avšak superhrubá mzda je sice nestandardním případem, ale ne ojedinělým. Můžeme se s ní setkat i v Maďarsku.

Přesná definice hrubé mzdy v českém zákonodárství neexistuje. Hrubou mzdou² se však rozumí příjem, který zaměstnanec získal za dané období (nejčastěji za měsíc) od svého zaměstnavatele před zdaněním a započtením jiných odpočtů a břemen. Pokud tento druh příjmu podléhá zdanění a odvodům pojistného na zdravotní a sociální pojištění, stává se po odečtení těchto srážek tzv. čistou mzdou, tj. částka, kterou zaměstnanec skutečně obdrží na svůj účet. Na odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění se podílí jak zaměstnanec, tak zaměstnavatel. Zaměstnanec pojistné hradí prostřednictvím zaměstnavatele formou srážky ze mzdy.

Superhrubá mzda je v České republice z daňového hlediska definována jako příjem ze závislé činnosti zvýšený o částku odpovídající podílu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, které je povinen hradit zaměstnavatel. V podstatě se jedná o hrubou mzdu, která byla zvýšena o pojistné placené zaměstnavatelem za zaměstnance. K výpočtu superhrubé mzdy se hrubá mzda vynásobí v roce 2014 koeficientem 1,34. Třicet čtyři procent odpovídá výši pojistného, které musí navíc odvést zaměstnavatel. Superhrubá mzda tak vyjadřuje celkový náklad zaměstnavatele na konkrétního zaměstnance. V praktické části je uveden příklad č. 1, který poukazuje na postup při výpočtu mzdy.

2.1.2. Příjmy ze samostatné činnosti

Za příjmy ze samostatné činnosti zákon považuje příjmy:

- a) ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství
- b) ze živnostenského podnikání
- c) z jiného podnikání, které není uvedeno v bodech a) a b)
- d) podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku.

---

² Hrubá mzda je ta částka, která byla sjednána a podepsána v pracovní smlouvě.

A další příjmy definované následovně:

„Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, je dále

a) příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl

b) příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku

c) příjem z výkonu nezávislého povolání“³

Dílčí základ daně se vypočte jako součet příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti snížené o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Neuplatní-li poplatník výdaje dle předchozí věty, má možnost uplatnit výdaje procentem z příjmů, pokud neuplatní jako účetní období hospodářský rok.

Důvodem pro tuto volbu může být skutečnost, že prokazatelné výdaje nedosahují hranice, které lze uplatnit procentem. Dalším důvodem je, že podnikatel nechce sledovat výdaje, usnadní si administrativu spojenou s podnikáním.

Každý druh činnosti má jinou hranici pro vypočtení výdajů. V případě, že je zvoleno uplatňování výdajů procentem, nelze toto rozhodnutí zpětně měnit.

U příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, z příjmů ze živností řemeslných⁴ si fyzická osoba může uplatnit výdaje z 80 % z příjmů.

U živností, které nejsou řemeslnými, je tato hranice stanovena na 60 %.

Dále zákon o dani z příjmu dovoluje stanovit výdaje ve výši 40 % z příjmů příjmy z jiného podnikání než ze zemědělské výroby a než z živnostenského podnikání. Skupinou podnikatelů patřících do této skupiny jsou advokáti, auditoři, daňoví poradci, ale též podnikatelé, kteří mají příjem z provozu zařízení pro výrobu elektřiny ze slunečního záření (FVE). U těchto druhů příjmů došlo k limitaci výdajů, a sice lze uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč.

U příjmu z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku lze uplatnit výdaje jen 30 %, i u těchto výdajů došlo k omezení stanovením maximální hranice 600 000 Kč.

---

³ Zákon č. 586/1992Sb., o daních z příjmů

⁴ Živnosti jsou rozděleny na ohlašovací a koncesované. Ohlašovací se dále dělí na řemeslné, vázané a volné. (zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání)

2.1.3. Příjmy z kapitálového majetku

Daň z příjmu chápe kapitál jen jako formu finančního kapitálu, a to kromě kapitálu získaného z podílů společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku. Všechny druhy příjmů z kapitálového majetku jsou uvedeny v paragrafu 8 ZDP. Jedná se zejména o podíly na zisku z majetkového podílu v akciové společnosti, ve společnosti s ručením omezením, komanditní společnosti a podíly na zisku z členství v družstvu, dále úroky a jiné výnosy z držby cenných papírů a úroky z vkladů a půjček. Velká část těchto příjmů se zdaňuje u zdroje srážkovou daní, pak již nevstupují do celkového daňového základu.

2.1.4. Příjmy z nájmu

Příjmy z nájmu jsou vymezeny jako příjmy získané z nájmu nemovitých věcí nebo bytů a z nájmu movitých věcí. Existuje také negativní vymezení, že se nejedná o příjmy podle paragrafu 6-8 ZDP. Pokud se jedná o nahodilý příjem z příležitostného nájmu, zdaňuje se v režimu § 10 ZDP – Ostatní příjmy.

Dílčí základ daně se vypočte podobně jako u podnikání, kdy se poměří příjmy a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Jde zde možné také uplatnění výdajů procentem, a sice ve výši 30% z příjmů, ale maximálně do částky 600 000 Kč.

2.1.5. Ostatní příjmy

Do skupiny ostatní příjmy lze zařadit řadu příjmů, které nejsou výše uvedeny a mají spíše jen doplňkový nebo příležitostní charakter. Přesné vymezení ostatních příjmů včetně příjmů osvobozených je stanoveno v paragrafu 10 ZDP. Od roku 2014 dochází ke zrušení daně darovací a zahrnuje se pod ostatní příjmy jako příjmy bezúplatné.

2.1.6. Výpočet celkového základu daně fyzické osoby

Základem daně je součet dílčích základů daně zjištěných dle § 6 až § 10. Fyzická osoba si vypočte dílčí základy daně, jak je stanoveno výše. V činnostech uvedených v § 7 a § 9 může vzniknout ztráta - ta nastává, když výdaje převýší příjmy z dané činnosti. O tuto

ztrátu lze v následujících pěti letech snížit úhrn základů daně dle § 7 až §10. U příjmů z § 8 a §10 nemůže vzniknout daňová ztráta, pokud výdaje převyší příjmy, lze započítat výdaje jen do výše příjmů. Není však dovoleno započíst celkovou ztrátu z § 7-10 proti dílčímu základu daně podle § 6.

Sumarizací jednotlivých příjmů dle výše uvedeného pravidla zjistíme „hrubý“ základ daně. Poplatník má ještě právo na snížení základu o tzv. nezdanitelné části základu daně. Od základu daně lze odečíst hodnotu darů na tzv. „bohulibé účely“, pokud úhrnná hodnota darů ve zdaňovacím období přesáhne 2 % ze základu daně anebo činí alespoň 1000 Kč. V úhrnu lze odečíst maximálně 15 % (do roku 2013 jen 10 %) ze základu daně. Dále je tento odpočet limitován, obdarovaná osoba musí mít sídlo nebo bydliště na území EU, Norska nebo Islandu.

Fyzická osoba má právo si odečíst úroky z úvěru ze stavebního spoření, úroky z hypotečního úvěru snížené o státní příspěvek, pokud poplatník daně úvěry použije na financování bytových potřeb. I tento odpočet je limitován, u poplatníků téže domácnosti nesmí překročit 300 000 Kč za jeden rok.

Stát se dále snaží motivovat poplatníky, aby si spořili, a umožňuje jim odečíst příspěvky na penzijní připojištění, které převyšují částku 12 000 Kč, ale jen do výše částky 24 000 Kč. To znamená, že maximální výše odpočtu může činit 12 000 Kč.

Odčitatelnou položkou je také pojistné na soukromé životní pojištění, ale jen v případě, že výplata plnění je v pojistné smlouvě sjednána až po 60 měsících od uzavření smlouvy a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník věku šedesáti let. Maximálně lze odečíst také jen 12 000 Kč za zdaňovací období.

Fyzická osoba, která je členem odborové organizace, si sníží základ o členské příspěvky zaplacené členem odborové organizace této organizaci, maximálně však 3000 Kč za zdaňovací období.

Za předpokladu, že poplatník absolvuje zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj vynaložený na dosažení, zajištění a udržení příjmů, odečte si úhradu v maximální výši 10 000 Kč, pro poplatníka se zdravotním postižením je tato částka 13 000 Kč a poplatník s těžším zdravotním postižením si nárokuje odpočet až 15 000 Kč.

Po odečtení výše uvedených nezdanitelných částí daně zjistíme „čistý“ základ daně, který zaokrouhlíme na stokoruny dolů. Částku zaokrouhleného čistého základu daně vynásobíme daňovou sazbou stanovenou pro dané zdaňovací období. Daňová sazba je

vyjádřená procentuálně a činí 15 procent v roce 2014. Vypočtená daň nemusí být finální, lze ji snížit o slevy na dani, které jsou taxativně vymezeny v paragrafu 35 ZDP, § 35b a popřípadě daňové zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c).

Po odečtu slev zjistíme konečnou daňovou povinnost.

3. ÚČETNICTVÍ vs. DAŇOVÁ EVIDENCE

Osoby samostatně výdělečně činné (dále OSVČ)⁵ mají volbu, jak si stanovit základ daně. Jedná se o stanovení základu daně vedením daňové evidence nebo na základě účetnictví. Do začátku roku 2005 bylo možné se v České republice (dále ČR) setkat s jednoduchým účetnictvím, které se řídilo Zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále ZU). Jednoduché účetnictví byl účetní systém, který nezachycoval transakce na dvou účtech jako u podvojného účetnictví a nepočítal výsledek hospodaření z výnosů a nákladů, ale z výdajů a příjmů. Byl určen jen pro malé podniky provozující činnost v ČR.

Podnikatel evidoval majetek pomocí knih. Povinný byl peněžní deník, kniha pohledávek a závazků a pomocná kniha o ostatních složkách majetku. V pomocné knize se vedla inventární kniha nebo inventární karty investičního majetku, kniha zásob, kniha cenin, mzdové listy, inventární knihy rezerv, časové rozlišení.

K 1. 1. 2004 vydáním novely zákona o účetnictví došlo k výrazné změně v soustavách účetnictví. Oficiálně bylo zrušeno jednoduché účetnictví⁶ a nahradila jej daňová evidence. Pravidla pro daňovou evidenci byla začleněna do §7b ZDP. Zákon o dani z příjmů rozumí příjmem a výdajem, jak peněžité, tak i nepeněžité plnění, které poplatník nabývá během svého podnikání. Pod pojmem účetnictví se dnes rozumí jen dříve nazývané podvojně účetnictví. Subjekt vedoucí jednoduché účetnictví se musel rozhodnout, zda bude evidovat svůj podnikatelský proces pomocí daňové evidence, nebo si zvolí administrativně náročnější podvojně účetnictví.

3.1. Daňová evidence

V evidenci je nutné evidovat zvláště příjmy a výdaje od majetku a závazků. Také je nutné evidovat příjmy a výdaje, které jsou předmětem daně v souladu se zákonem o daních z příjmů od příjmů a výdajů, které nejsou předmětem daně. *„Daňová evidence, jejíž zpracování vychází ze zásady jednoduchosti, výslovně nestanoví povinnost inventarizace*

---

⁵ OSVČ je osoba, která má příjem z podnikání nebo z jiné samostatně výdělečné činnosti, podle § 7 ZDP. Tento pojem se používá pro úřady, zdravotní pojišťovnu a správu sociálního zabezpečení.

⁶ Zrušení se týkalo fyzických osob. Stále ho používají nestátní neziskové organizace.

majetku. Zákon ukládá evidovat pouze stav zásob hmotného majetku, pohledávek a závazků ke konci zdaňovacího období.”⁷ .

V žádném předpisu není jasně stanoveno, kdo je povinen daňovou evidenci vést. Používají ji k evidenci jen fyzické osoby, které podnikají podle paragrafu 7 ZDP, dosahují příjmů z podnikání a při tvorbě základu daně budou uplatňovat skutečně vynaložené výdaje, a které nestaly účetní jednotkou ve smyslu Zákonu o účetnictví č. 563/91 Sb., ale řídí se Zákonem o daních z příjmu. Podnikatel, který vede daňovou evidenci, musí neustále sledovat, zda se nestal účetní jednotkou, a nevzniká mu tak povinnost začít vést účetnictví.

Účetní jednotkou se podle Zákonu o účetnictví stávají:

a) fyzické osoby zapsané do obchodního rejstříku (otevírají účetní knihy nejdéle zápisem do obchodního rejstříku)

osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí.

b) podnikatelé, kteří překročili zákonem stanovený obrat za bezprostředně předcházející kalendářní rok.

Dříve byla výše obratu stanovena na 15 milionů Kč. V roce 2007 byl vydán zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Tento zákon obsahoval novelu zákona o účetnictví, která zvýšila limit obratu pro vedení účetnictví z 15 milionů Kč na 25 milionů Kč za kalendářní rok.

Definice obrat je upravena v Zákoně o DPH. Jedná se o souhrn úplat bez daně včetně dotace k ceně za uskutečněná zdanitelná plnění.⁸ Dále je nutné, aby poplatník vedl evidenci příjmu takovým způsobem, který neodporuje zákonu 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Tímto zákonem se řídí osoby povinné k dani, čímž je v tomto případě fyzická osoba provozující ekonomickou činnost. Je tedy vhodné, aby poplatník, resp. osoba povinná, k dani evidovala své příjmy tak, aby mohla z nich včas zjistit, kdy překročí limit obratu a stává se plátcem DPH nebo účetní jednotkou. Pokud fyzická osoba překročí obrat v roce 2013, tak se od 1. 1. 2014 stává účetní jednotkou, ale povinnost otevřít účetní knihy má až od 1. 1. 2015.

---

⁷ PELECH, Petr. *Daně z příjmů: s komentářem k 2013*, Olomouc, 2013, Nakladatelství ANAG, str. 212

⁸ Zdanitelnými plnění je předmětem DPH a není osvobozené od daně. Jedná se o dodání zboží, převod nemovitosti, poskytnutí služby, pořízení zboží z jiného členského státu, dovoz zboží.

Názorné zobrazení:

1. 1. – 31. 1. 2013	1. 1. - 31. 1. 2014	1. 1. 2015 – 31. 1. 2015
Obrat 27 mil. Kč - Přesáhnutí zákonného limitu obratu	Účetní jednotka	Povinnost vést účetnictví

Ukončení hodnotového zachycování podnikatelského procesu pomocí účetnictví pro fyzické osoby lze až po uplynutí pěti let od začátku roku, kdy ÚJ začaly účetnictví vést.

- c) Dále se účetními jednotkami stávají osoby, které jsou účastníci sdružení bez právní subjektivity, a alespoň jeden z účastníků je účetní jednotkou.
- d) Povinnost vedení účetnictví může fyzickým osobám určit i jiný zákon [například § 20 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích, případně je na podmínku vedení účetnictví navázáno například poskytnutí dotace.

Daňová evidence zachycuje příjmy a výdaje v okamžiku skutečného toku peněžních prostředků (je na tzv. peněžní bázi) nebo v okamžiku stanoveném zákonem o daních z příjmů, to je například v době postoupení pohledávky. V evidenci by mělo být rozdělení alespoň na příjmy a výdaje peněžní daňové, nepeněžní daňové a peněžní nedaňové. Příjmy nezvyšující základ daně jsou příjmy, které nejsou předmětem daně, nebo příjmy, které jsou od daně osvobozené a příjmy, které nejsou zahrnovány do základu daně.

Součástí daňové evidence jsou kromě skutečně vynaložených výdajů ve formě peněžních prostředků také výdaje, které jsou v souladu se zákonem o dani z příjmů výdajem, avšak nejde o skutečný výdaj peněžních prostředků v daném období. Příkladem těchto nepeněžních výdajů jsou například odpisy dlouhodobého majetku či tvorba zákonných rezerv.

OSVČ, která obchoduje v cizí měně, má při přepočtu na domácí měnu volbu mezi třemi následujícími možnostmi:

1. evidovat po celé zdaňovací období příjmy a výdaje pouze v cizí měně a k 31. 12. je přepočítat jednotným kurzem vyhlášeným Ministerstvem financí. Přepočet se zde provádí jednou za zdaňovací období a nedochází k vzniku kurzových rozdílů.

2. přepočítávat příjmy a výdaje již v průběhu zdaňovacího období kurzem devizového trhu vyhlášeným ČNB uplatňovaným v účetnictví.
3. při nákupu či prodeji cizí měny za Kč lze použít kurz směnárny.

3.1.1. Evidence majetku a dluhů⁹

Všechny majetek, který fyzická osoba vloží do obchodního majetku, je evidován v daňové evidenci. Pojem obchodní majetek byl přijetím nového občanského zákoníku zrušen a nahrazen kratším pojmem majetek a je definován jako souhrn všeho, co osobě patří. V ZDP je obchodní majetek definován samostatně: „*Obchodním majetkem se pro účely daně z příjmů fyzických osob rozumí souhrn majetkových hodnot (věcí, pohledávek a jiných práv a peněží ocenitelných jiných hodnot), které jsou ve vlastnictví poplatníka a o kterých bylo nebo je účtováno anebo jsou nebo byly uvedeny v evidenci majetku a závazků pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů (dále jen „daňová evidence“). Dnem vyřazení majetku z obchodního majetku poplatníka se rozumí den, kdy poplatník o tomto majetku naposledy účtoval nebo jej naposledy uváděl v daňové evidenci.*”¹⁰

ZDP rozděluje dlouhodobý majetek na hmotný a nehmotný, což je důležité pro rozdělení výdajů. Není-li stanovené něco jiného, vychází se velmi často ze zákona o účetnictví a účetních standardů.

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je v české legislativě vymezen zákonem č. 586/1992 o daních z příjmů, a v zákoně č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších a v účetních normách navazujících na ZU. V těchto předpisech nejsou však definice totožné a je nutné je odlišit pro správné zařazení dlouhodobého majetku.

---

⁹ Přijetím nového občanského zákoníku byl nahrazen pojem závazek slovem dluh, což se týká i zákona o dani z příjmů. Avšak pojem je závazek je velmi zažitý a není jisté, jaký pojem se bude používat dále. Práce používá oba dva pojmy, i když mezi nimi není rozdíl.

¹⁰ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů § 4 odst. 4

Zařazení dlouhodobého hmotného majetku:

Podle účetních norem – vyhlášky č. 500/2002 Sb. 3	Podle § 26 odst. 2 ZDP
Pozemky bez ohledu na výši ocenění Do DHM se nezahrnují pozemky, které jsou zbožím (tj. pozemky, které účetní subjekt nakupuje a v nezměněném stavu prodává)	
Samostatné movité věci zahrnují: <ul style="list-style-type: none"> ○ předměty z drahých kovů ○ samostatné movité věci a soubory movitých věci se samostatným technicko-ekonomickým určením s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění určené účetní jednotkou. 	Samostatné movité věci, popřípadě soubory movitých věci se samostatným technicko-ekonomickým určením, jejichž vstupní cena je vyšší než 40 000 Kč a mají provozně-technické funkce delší než jeden rok.
Stavby bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti <ul style="list-style-type: none"> ○ stavby včetně budov, důlní díla a důlní stavby pod povrchem, vodní díla a další stavební díla podle zvláštních právních předpisů ○ otvírky nových lomů, pískoven a hlinišť ○ technické rekultivace, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak ○ byty a nebytové prostory vymezené jako jednotky podle zvláštního právního předpisu 	Budovy, domy a byty nebo nebytové prostory vymezené jako jednotky zvláštním předpisem, Stavby, s výjimkou: <ul style="list-style-type: none"> ○ provozních důlních děl ○ drobných staveb na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, sloužících k zajišťování provozu lesních školek nebo k provozování myslivosti, pokud jejich zastavěná plocha nepřesahuje 30 m² a výšku 5 m ○ oplocení sloužícího k zajišťování lesní výroby a myslivosti, které je drobnou stavbou
Pěstitelské celky trvalých porostů <ul style="list-style-type: none"> ○ ovocné stromy nebo ovocné keře vysázené na souvislém pozemku o výměře nad 0,25 hektaru v hustotě nejméně 90 stromů nebo 1000 keřů na 1 hektar ○ trvalý porost vinic a chmelnic bez nosných konstrukcí 	Pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než tři roky: <ul style="list-style-type: none"> ○ ovocné stromy nebo ovocné keře vysázené na souvislém pozemku o výměře nad 0,25 hektaru v hustotě nejméně 90 stromů nebo 1000 keřů na 1 hektar ○ chmelnice a vinice
Dospělá zvířata a jejich skupiny s dobou použitelnosti delší než rok, při zachování věrného a poctivého zobrazení majetku.	Dospělá zvířata a jejich skupiny, jejichž VC je vyšší než 40 000 Kč
Jiný dlouhodobý hmotný majetek obsahuje <ul style="list-style-type: none"> ○ ložiska nevyhrazeného nerostu nebo jejich části koupené nebo nabyté 	Jiným majetkem se zákona rozumí <ul style="list-style-type: none"> ○ technické zhodnocení a výdaje na otvírky nových lomů, pískoven a

<p>vkladem jako součást pozemku po 1. lednu 1997 v rozsahu vymezeném geologickým průzkumem a za podmínky stanovené zákonem</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ umělecká díla, která nejsou součástí stavby, sbírky, movité kulturní památky, předměty kulturní hodnoty a obdobné movité věci stanovené zvláštními právními předpisy, popřípadě jejich soubory. 	<p>hlinišť, pokud nezvyšuje vstupní cenu a zůstatkovou cenu hmotného majetku</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ technické rekultivace, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak ○ výdaje hrazené nájemcem, které tvoří součást ocenění hmotného majetku pronajatého formou finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku a které v úhrnu se sjednanou kupní cenou ve smlouvě převyšují u movitého majetku hodnotu 40 000 Kč.
<p>Technické zhodnocení</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ k jehož účtování a odpisování je oprávněna jiná účetní jednotka než vlastník majetku, a to od výše 40 000 Kč, ○ drobného hmotného majetku od částky 40 000 Kč. 	
<p>Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Pořizovaný dlouhodobý hmotný majetek od doby jeho pořízení do doby než se uvede do užívání 	
<ul style="list-style-type: none"> • Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek jsou krátkodobé i dlouhodobé zálohy poskytnuté na pořízení dlouhodobého hmotného majetku. 	
<p>Oceňovací rozdíl k nabytému majetku - obsahuje kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním podniku nebo jeho části nabytého koupí, vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn společnosti (výjimkou je změna formy) a souhrnem ocenění jeho jednotlivých složek majetku v účetnictví účetní jednotky prodávající, vkládající, zanikající nebo rozdělované odštěpením sníženým o převzaté závazky.</p>	

Zpracováno na základě článku HLAVÁČKOVÁ, Hana. Účtování a evidence DHM1 a DNM2 a jeho zobrazení v účetních softwarech., 8. 2. 2012

Drobný hmotný majetek jsou samostatné movité věci a soubory movitých věcí s dobou použitelnosti delší než jeden rok v ocenění do 40 000 Kč. Jednou z položek zásob je i drobný hmotný majetek jen do okamžiku výdeje do spotřeby. Po vydání do spotřeby se tento majetek eviduje jako drobný hmotný majetek v užívání. Drobný hmotný majetek v užívání se už nepovažuje za součást zásob. Zásoby jsou materiál, nedokončená výroba, polotovary, výrobky vlastní činnosti, zvířata, zboží.

Zařazení dlouhodobého nehmotného majetku:

podle vyhlášky č. 500/2002 Sb.	podle § 32a ZDP
Zřizovací výdaje Představují souhrn výdajů souvisejících se založením nového podniku (např. soudní a notářské poplatky, odměny za zprostředkování, poradenské služby, výdaje na pracovní cesty). Nelze do nich zahrnovat výdaje spojené s pořízením dlouhodobého majetku a zásob, výdaje na reprezentaci.	Zřizovací výdaje
Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje Patří sem takové nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, které jsou buď vytvořeny vlastní činností k obchodování s nimi anebo nabyty od jiných osob.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje.
Ocenitelná práva Zahrnují zejména předměty průmyslového a obdobného vlastnictví, výsledky duševní tvůrčí činnosti a práva podle zvláštních právních předpisů, a to za stejných podmínek, které byly uvedeny u předchozích položek.	Ocenitelná práva
Goodwill : Je to kladný nebo záporný rozdíl mezi: <ul style="list-style-type: none"> • oceněním podniku nabytého zejména koupí a vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn společnosti a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku, snížením o převzaté závazky. 	
Povolenky na emise a preferenční limity Povolenkami na emise jsou bez ohledu na	

<p>výši ocenění povolenky na emise skleníkových plynů, jednotky snížení emisí a ověřeného snížení emisí z projektových činností a jednotky předěleného množství. Preferenční limity jsou: individuální referenční množství mléka, individuální produkční kvóty a individuální limit prémiových práv bez ohledu na výši ocenění.</p>	
<p>Technické zhodnocení od částky stanovené ZDP (40 000 Kč)</p> <ul style="list-style-type: none"> • k jehož účtování a odpisování je oprávněn nabyvatel užívacího práva k dlouhodobému nehmotnému majetku, o kterém se neúčtuje jako o majetku • drobného dlouhodobého majetku, pokud má dobu použitelnosti delší než jeden rok a účetní jednotka ho vykazuje v nákladech 	<p>Technické zhodnocení</p> <p>Za technické zhodnocení se považují výdaje na ukončené rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti nehmotného majetku anebo zásahy, které mají za následek změnu účelu nehmotného majetku, pokud po ukončení jednotlivého nehmotného majetku převýší částku 40 000 Kč</p>
<p>Jiný dlouhodobý majetek</p> <ul style="list-style-type: none"> • majetek, který není vykazován v ostatních položkách dlouhodobého nehmotného majetku 	<p>Jiný majetek</p> <p>Jiný majetek, který je veden v účetnictví jako nehmotný majetek vymezený zvláštním předpisem, pokud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • byl nabyt úplatně, vkladem společníka nebo tichého společníka nebo člena družstva, přeměnou, darováním • byl vytvořen vlastní činností za účelem obchodování s ním nebo k jeho opakovanému poskytování. • Vstupní cena je vyšší než 60 000 Kč a doba použitelnosti delší než jeden rok
<p>Nedokončený dlouhodobý majetek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nehmotný majetek od doby jeho pořízení do doby jeho uvedení do užívání 	<p>Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek</p>

Zpracováno na základě článku HLAVÁČKOVÁ, Hana. Účtování a evidence DHM1 a DNM2 a jeho zobrazení v účetních softwarech., 8. 2. 2012

Za dlouhodobý nehmotný majetek se nepovažují znalecké posudky, průzkumy trhu, plány rozvoje, návrhy propagačních a reklamních akcí, certifikace systému jakosti, software pro řízení technologií nebo pro zařízení, která bez tohoto softwaru nemohou fungovat, technické audity, energetické audity, lesní hospodářské plány a plány povodí.

Ocenění dlouhodobého majetku

Pravidla pro oceňování majetku jsou stanovena v ZDP a to zejména v paragrafu 7b odst. 3 a v paragrafu 29 odst. 1. Mezi nejčastější ocenění patří vstupní cena.

Patří sem:

- pořizovací cena – jedná se o součet ceny pořízení a souvisejícími vedlejšími náklady. Daň z přidané hodnoty není pro plátce DPH součástí ceny
- vlastní náklady – ocenění, je-li majetek vytvořen vlastní činností
- cena stanovená podle zákona o oceňování majetku – pro účely ocenění zděděného nebo darovaného majetku
- reprodukční pořizovací cena – cena, za kterou by byl majetek koupen v současnosti, používá se pro případy nabytí, od něhož uplynulo více než 5 let
- hodnota technického zhodnocení – výdaje na dokončené nástavby, přístavby, stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku přepočtená zahraniční cena
- hodnota nesplacené pohledávky zajištěné převodem práva u hmotného movitého majetku, který zůstává ve vlastnictví věřitele.

Jak bylo uvedeno výše, daňová evidence zaznamenává jen příjmy a výdaje. Výdaje na dlouhodobý majetek se však nezahrnují celé ve zdaňovacím období, ve kterém byly pořízeny, ale je nutné je takzvaně rozpustit do výdajů v několika kalendářních nebo hospodářských let. Z hlediska daňového je úprava kogentní a nedovoluje daňovému subjektu volbu, jak dlouho odpisovat. Každý majetek je zařazen do odpisové skupiny a odepisuje přesně stanovenou dobu. Poplatník si může vybrat základní či zrychlený způsob odpisování. Při zrychleném způsobu dochází k zahrnutí vyšších výdajů do daňového základu v prvních letech odepisování. Sazby a koeficienty pro způsob stanovení výše odpisu jsou přesně vymezeny v zákoně. U každého dlouhodobého majetku je nutné vést odpisový plán na základě ZDP.

Lze odpisovat hmotný i nehmotný majetek, který není podle ZDP z daňového odpisování vyloučen. Paragraf 27 ZDP určí hmotný majetek vyloučený z odpisování, tudíž ho uživatel v daňové evidenci zahrne rovnou do výdajů v roce, kdy majetek pořídil.

Závazky se evidují v knize závazků. V této knize se evidují zejména následující závazky/dluhy: obchodní závazky (představují dluhy vůči dodavatelům), přijaté zálohy,

závazky ze mzdových vztahů, závazky z odvodu daně z příjmů ze závislé činnosti, sociálního a zdravotního pojištění, ostatní daňové závazky (např. DPH, spotřební daně, daň z příjmů, daň z nemovitostí a další daně), závazky vyplývající z nájemních smluv, závazky z přijatých půjček a úvěrů.

Formu daňové evidence zákon exaktně nestanovuje a je ji možné vést například v programu Excel. Při finanční kontrole je povinnost prokázat příjmy a výdaje, majetek a dluhy a je nutné archivovat veškeré doklady.

3.2. Úvod do účetnictví

Fyzická osoba může nebo musí v případech, kdy se stává účetní jednotkou podle zákona o účetnictví (jak bylo uvedeno výše u daňové evidence), hodnotově zaznamenávat svůj ekonomický proces pomocí účetnictví. Subjekt si raději často volí tento způsob, i když ze zákona neplyne povinnost, z důvodu detailnějšího zobrazení informací. Pojmem účetnictví po zrušení jednoduchého účetnictví se rozumí jen účetnictví podvojně.

Účetnictví jako dokumentace o stavu majetku je staré téměř jako lidská civilizace. Používání obou stran účtů bylo poprvé popsáno v Itálii v 15. století v učebnici italského mnicha Luca Pacioli.

Účetnictví je možné rozdělit na účetnictví nákladové (širší pojem manažerské) a na finanční účetnictví. „*Předmětem finančního účetnictví jsou hlavně externí vztahy celostně chápaného podniku a jeho okolí; manažerské účetnictví zobrazuje nejen externí, ale i interní vztahy mezi útvary a jejich procesy.*“¹¹ Manažerské účetnictví nepodléhá státní regulaci a je čistě na účetní jednotce, zdali ho vede a v jaké formě. Finanční účetnictví je upraveno zákonem o účetnictví a je zde povinnost pro účetní jednotky nejenom ho vést, ale pravidelně zveřejňovat účetní výkazy v obchodním rejstříku. Informace jsou průkazné, úplné, spolehlivé, srovnatelné a srozumitelné. Hraje svoji roli i při vedení správních a soudních sporů. Pro zpestření je možné uvést historicky nejznámější případ, kdy účetnictví hrálo roli důkazního prostředku při usvědčení známého amerického gangstera Al Caponeho, který byl až na základě informací obsažených v jeho účetních

---

¹¹ KRÁL, Bohumil, Zdeňka GREGOROVÁ a Dana HRABCOVÁ. *Manažerské účetnictví*. 3., dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010, 660 s. ISBN 978-80-7261-217-8.

údajích usvědčen a odsouzen k jedenácti letům vězení ve věznici Alcatraz za krácení daňové povinnosti.

Základní funkce finančního účetnictví je vést věrný a poctivý obraz skutečnosti, který je určen pro externí uživatele, aby mohli posoudit ekonomickou situaci daného subjektu popřípadě odhalit riziko spojené se spoluprací s daným subjektem.

Uživatelé účetních informací:

- Investoři – rozhodují se, zdali je pro ně výhodné investovat, nebo zvažují, jaké je jejich riziko spojené s investicí
- Vlastníci – mají lepší přehled o svěřeném majetku a jsou schopni vypočítat rentabilitu
- Manažeři nebo vedoucí pracovníci – kontrolují hodnotový výsledek jejich rozhodnutí, mají ale více informací než jen externí uživatelé
- Obchodní dodavatelé – ověřují, zda jim bude za dodávky zapláceno
- Ostatní věřitelé – zjišťují, jestli jim je účetní jednotka schopna ve sjednaném termínu uhradit dluh
- Zaměstnanci – zajímají se o stabilitu a schopnost úhrady jejich mzdy
- Stát – z hlediska daní, statistiky atd.
- Odběratelé – zejména ti, kteří jsou závislí na dodaném zboží, zkoumají dlouhodobou prosperitu
- Veřejnost

3.2.1. Úprava problematiky vedení účetnictví

Tato vědní disciplína není jen upravena ZU, ale dotýká se jí řada úprav jak v národní, tak i v nadnárodní rovině. V procesu globalizace ve 20. století se paralelně rozvíjely dva světové koncepty účetnictví. Hlavním důvodem bylo sjednocení finančního výkaznictví u podniků kótovaných na burze.

Starší mezinárodně uznávaný účetní soubor pravidel pro sestavování účetní závěrky, používající se spíše v anglosaské oblasti, se nazývá US GAAP (Všeobecně uznávané účetní principy - Generally Accepted Accounting Principles). Takzvaný černý čtvrtek/pátek, respektive krach na americké burze v roce 1929 a následující krize byla také způsobena nevěrohodností účetních výkazů. To se stalo podnětem pro pověření

Komise pro cenné papíry a burzy (SEC – Security and Exchange Commission). Hlavním úkolem komise bylo stanovit účetní zásady, metody a formy sestavování účetních výkazů pro společnosti, jejichž cenné papíry je možné koupit či prodat na newyorské burze. Komise pověřila soukromou instituci FASB (Rada pro standardy finančního účetnictví – Financial Accounting Standards Board), která při plnění úkolů účetních pravidel spolupracovala s různými účetními, auditorskými a právními institucemi.

Druhý soubor světově uznávaných standardů, typičtějších pro evropské uživatele účetních informací, jsou Mezinárodní standardy účetních informací (IFRS). Do konce roku 2002 byly vydávány pod zkratkou IAS (mezinárodní účetní standardy). Dřívější standardy IAS jsou stále platné, dokud nebude úprava nahrazena v novějším standardu IFRS. Standardy vznikaly od roku 1973, kdy byl založen Výbor pro Mezinárodní účetní standardy (IASC) na základě dohody mezi účetními organizacemi, aby byly účetní závěrky transparentní a srovnatelné. „V roce 2001 roli IASC po vnitřní reorganizaci převzala Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB) se sídlem ve Velké Británii. Na činnost rady dohlíží Nadace pro mezinárodní účetní standardy (IASCF) se sídlem ve Spojených státech.”¹²

Plnou verzi standardů používají povinně české podniky, jejichž cenné papíry jsou kótovány na kapitálových trzích a další podnikatelské subjekty s veřejnou odpovědností (subjekty veřejného zájmu).

Pro lepší pochopení a aplikaci standardů jsou vydávány Interpretace, které podávají autoritativní vysvětlení nejasných záležitostí ohledně prezentace a aplikace standardů.

V rámci sblížování národních úprav členů Evropské unie byla vydána závazná 4. směrnice z roku 1978 o individuální účetní závěrce, která měla zabezpečit srovnatelnost účetních výkazů, a 7. směrnice z roku 1983, týkající se konsolidované účetní závěrky. V roce 2002 přineslo značnou změnu Nařízení o IAS, kdy Rada EU doporučovala aplikování tehdejších účetních standardů IAS (dnes IFRS) v co největší míře a dala za úkol členským státům zabudovat úpravu IAS/IFRS do svého právního řádu.

V České republice upravuje obecně uznávané zásady a rozsah vedení účetnictví Zákon č. 563/ 2001 Sb., o účetnictví a zakotvuje řadu pravidel, které tvoří základ moderního účetnictví. Tento zákon není však jen pro podnikatele, ale je určen všem účetním

---

¹² ŠRÁMKOVÁ, Alice; JANOUŠKOVÁ, Martina; VOJÁČKOVÁ, Alice; MEZINÁRODNÍ STANDARDY ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ – Praktické aplikace, Praha: Institut certifikace účetních a.s., s. 7., ISBN 978-80-86716-61-9.

jednotkám, to znamená i nepodnikatelským subjektům jako jsou například územní samosprávné celky nebo neziskové organizace. V tomto předpise je uvedena zásada akruálnosti, která odlišuje účetnictví od vedení peněžního deníku daňové evidence. Účtuje se totiž v době, kdy došlo k transakci, bez ohledu na to, jestli proběhly peněžní příjmy nebo výdaje. Tento zákon kvůli administrativní náročnosti umožňuje fyzickým osobám/podnikatelům, kteří nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.¹³ Ostatní ÚJ jsou povinny vést účetnictví v plném rozsahu.

Pravidla pro podnikatele, kteří se stali účetními jednotkami, jsou dále specifikována v prováděcí vyhlášce č.500/2002 Sb., která je vypracována na základě norem Evropského společenství. Vyhláška upravuje působnost předpisu. Zejména označování položek individuální a konsolidované závěrky, obsah vymezení vybraných položek rozvahy a výkazu zisku a ztrát, směrnou účtovou osnovu a přípustné účetní metody.

Pod pojmem podnikatelé rozumíme fyzické osoby zapsané do obchodního rejstříku, osoby podnikající podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, osoby podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění a také fyzické osoby, které provozují zemědělskou výrobu.

Ministerstvo financí vydává české účetní standardy (dále ČÚS) pro ÚJ, účtující podle vyhlášky č.500/2002 Sb., za účelem docílení souladu při používání účetních metod, specifikují se v nich postupy účtování.

3.2.2. Základní principy účetnictví

Účetnictví vychází z dvojího pohledu na majetek, respektive dvojího chápání majetku, a rozděluje ho na aktiva a pasiva.

Aktiva jsou majetek, kterým účetní jednotka může platit či ho používat pro svoji činnost, který přinese podnikateli v budoucnu užitek. Jsou myšlena jako majetek z hlediska jeho konkrétní formy. Tento majetek však musel být pořízen z nějakých zdrojů - ať už vlastních, či cizích. Původ majetku, respektive zdroj krytí majetku, se nazývá pasiva.

Bilanční princip, někdy též nazýván jako princip podvojnosti, je základním stavebním kamenem pro sestavení rozvahy, díky kterému může fungovat podvojný účetnictví.

---

¹³ Zjednodušené účetnictví respektuje všechny zásady a principy podvojného účetnictví. Není zde nutno vést zvlášť hlavní knihu a deník a je dovoleno sestavovat účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu.

Jelikož vychází z předpokladu, že suma aktiv = suma pasiv. Je nutné, aby každá změna v podniku byla zaznamenána dvakrát v souvislosti s dvojitým pohledem na jednu skutečnost, proto je neustále zachována rovnost mezi aktivy a pasivy. Princip podvojnosti úzce souvisí s principem souvztažnosti, tzn. pohyb se zachytí na druhém účtu, který nejlépe zobrazí ekonomický obsah dané operace. Každý účet má dvě strany - číselnými zápisy na jednu stranu účtu se jeho stav zvyšuje, na druhou snižuje. Existují logická pravidla pro všechny podvojné zápisy a nelze účtovat mimo účty.

Aktiva se v českém podnikatelském prostředí zobrazují od těch nejméně likvidnějších po ty nejvíce likvidní (nejdříve dlouhodobý a pak oběžný majetek)¹⁴. Rozdíl vymezení dlouhodobého majetku z hlediska daňového a účetního je uveden v práci výše. Účetnictví na rozdíl od daní nerozděluje aktiva jen na hmotná a nehmotná, ale také navíc na finanční. Mezi finanční dlouhodobý majetek můžeme zahrnout dluhopisy, akcie, finanční podíly/účasti, poskytnuté dlouhodobé půjčky. Tato položka neslouží k podnikatelské činnosti, ale čistě jen na zhodnocení vložených finančních prostředků.

Pasiva se dělí na vlastní kapitál (nazýván též jako vlastní zdroje) a cizí zdroje. Ve vlastním kapitálu najdeme položku základní kapitál, což jsou prostředky vložené podnikatelem. Zisk nebo ztrátu, která vznikla v běžném roce nebo v minulých letech a další účelové fondy, které byly vytvořeny ze zisku. Fondy se dělí na zákonné, které jsou povinny vytvořit ÚJ na základě zákona a statutární, které byly vytvořeny na základě rozhodnutí statutárního orgánu. Cizí zdroje zahrnují závazky a rezervy podniku. Dluhy jsou rozděleny podobně jako aktiva na dlouhodobé a krátkodobé. Nastává neojediněle chyba, že rezervy jsou zahrnovány pod vlastní kapitál. Ačkoliv jsou tvořeny ÚJ a snižují výsledek hospodaření (dále VH), jsou součástí cizích zdrojů. U rezerv je znám účel rezervy, ale není jasné, kdy a v jaké výši dojde k čerpání.

3.2.3. Účetní závěrka

V práci se již objevilo několikrát slovo rozvaha či účetní závěrka (dále ÚZ). Tato podkapitola se pokusí o podrobnější vysvětlení již zmíněných pojmů.

---

¹⁴ Například ve Spojených státech amerických je to přesně naopak, na prvních místech jsou zařazeny ty nejvíce likvidnější aktiva až po ty nejméně likvidní.

Účetní závěrce předchází účetní uzávěrka. K rozvahovému dni po uplynutí 12 po sobě jdoucích měsíců vyplývají ze ZU účetní jednotce povinnosti předcházející uzavření knih.¹⁵

Účetní uzávěrce předchází několik kroků:

Přípravné práce - V rámci přípravných prací se kontroluje převod zůstatků a rovněž se provádí inventarizace. Na základě fyzické inventury, resp. skutečného zjištění stavu majetku, se porovná s údajem ve výkazech a mohou vzniknout inventarizační rozdíly. „Mankem nejsou technologické a technické ztráty vznikající například rozprachem, vyschnutím v rámci technologických úbytků ve výrobním, zásobovacím a odbytovém procesu – jde o tzv. ztráty v rámci norem přirozeného úbytku zásob.¹⁶“ Dochází také k ověření zůstatků účtů nehmotné povahy - rezervy, opravné položky, časové rozlišení a dohadné položky.

Doučtování operací k poslednímu dni období – například přepočtení kurzových rozdílů atd.

Zjištění HV, výpočet daně, uzavření knih – tato pasáž účetní uzávěrky je nejpracnější a časově nejnáročnější. Zjišťují se obraty účtů rozvahových i výsledkových. Poté se stanoví VH a z něho se vypočte daň z příjmu popřípadě odložená daň. Teprve až pak jednotka uzavře účetní knihy.

Den, kdy dochází k uzavření knih, se sestavuje účetní závěrka, obligatorně obsahuje podle § 18 zákona o účetnictví rozvahu, výkaz zisků a ztrát a přílohu, která vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztrát. Jsou v ní popsány používané účetní metody, obecné účetní zásady a způsoby oceňování.

Pro lepší přehled o hospodaření podnikatele se někdy zhotovuje přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu.

Rozvaha informuje o stavu aktiv a pasiv v peněžním vyjádření ke konkrétnímu dni, jedná se tedy o stavový výkaz. Díky ní jsou uživatelé účetních informací schopni posoudit

---

¹⁵ Knihami se rozumí hlavní kniha, deník a kniha analytických účtů

¹⁶ PILAŘOVÁ, Ivana a Jana PILÁTOVÁ. *Účetní závěrka, základ daně, finanční analýza podnikatelských subjektů roku 2012*. 5. aktualiz. vyd. Praha: 1. VOX, 208 s.; Účetnictví (VOX). ISBN 978-80-87480-06-9., str. 9

finanční pozici podniku, zjistit zdraví a stabilitu podniku na základě z ní vypočtených ukazatelů.¹⁷

Výkaz zisků a ztráty

„Úkolem tohoto výkazu je informovat o finanční výkonnosti podniku. Výkaz má vertikální podobu a je uspořádán stupňovitě – tak, aby umožnil vyčíslit:

- *provozní výsledek hospodaření (před zdaněním)*
- *finanční výsledek hospodaření*
- *výsledek hospodaření za běžnou činnost (po zdanění daní z příjmu)*
- *mimořádný výsledek hospodaření po zdanění*
- *(celkový) výsledek hospodaření za účetní období”¹⁸*

Na konci účetního období se sestavuje řádná účetní závěrka. V ostatních případech se sestavuje mimořádná ÚZ, například při vstupu do likvidace, nebo když banka požaduje výkazy před poskytnutí úvěru.

„Účetní závěrka podle odstavce 1 musí obsahovat

- a) jméno a příjmení, obchodní firmu nebo název účetní jednotky; u účetních jednotek podle § 1 odst. 2 písm. a) až c) sídlo nebo u účetních jednotek podle § 1 odst. 2 písm. d) až h) bydliště a místo podnikání, liší-li se od bydliště,*
- b) identifikační číslo, pokud jej má účetní jednotka přiděleno,*
- c) právní formu účetní jednotky,*
- d) předmět podnikání nebo jiné činnosti, případně účel, pro který byla zřízena,*
- e) rozvahový den (§ 19 odst. 1) nebo jiný okamžik, k němuž se účetní závěrka sestavuje (§ 19 odst. 3),*
- f) okamžik sestavení účetní závěrky,“¹⁹*

Na rozdíl od daňové evidence podléhá ÚZ po překročení (překročení alespoň dvou ze tří kritérií, u a.s. stačí jedno) brutto²⁰ hodnoty bilanční sumy 40 milionů Kč, roční úhrn čistého obrátu přesahuje 80 mil. Kč nebo průměrný přepočtený stav zaměstnanců více

---

¹⁷ Jedná se o ukazatele rentability, obrátkovosti a likvidity

¹⁸ KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. aktualiz. vyd. Polygon, 2012, ix, 412 s. .: ISBN 978-80-7273-169-5., STR. 361

¹⁹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

²⁰ Brutto je myšlená hodnota vstupních aktiv nesnížená o korekci.

než 50 ověření údajů nezávislým auditorem, který za úplatu primárně zkoumá věrný a poctivý obraz informací v ÚZ. Některé ÚJ sice nemusí podle zákona ověřovat ÚZ, ale pro lepší důvěryhodnost svých výkazů tak dělají.

Bohužel počátkem tisíciletí byla nezávislost auditora a význam provedeného auditu narušen auditorskými skandály, které se projevily krachem řadou velkých amerických firem jako například Enron. Naneštěstí se objevilo i několik skandálů v ČR, kdy byl vydán auditorský výrok bez výhrad, ačkoliv ÚZ neodpovídala věrnému a poctivému obrazu skutečnosti auditovaných společností.

4. PŘECHOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ

Podnikateli, který vede daňovou evidenci, může nastat povinnost přejít na vedení účetnictví, případně se tak může rozhodnout sám. Přechod z daňové evidence na vedení účetnictví není pravidelnou záležitostí. Na přechod na vedení účetnictví je potřeba se pečlivě připravit, protože jde o významnou změnu v činnosti podnikatele s dlouhodobými důsledky. Přechod fyzických osob z daňové evidence na účetnictví musí být řešen jak z hlediska účetních předpisů, tak z hlediska daně z příjmů. Je dobré se seznámit se všemi možnými dopady této změny, které nemusí být vždy pro podnikatele příznivé.

Nejdříve by bylo vhodné zjistit normy, které upravují daný problém. V případě ZDP jde o § 7b- Daňová evidence, § 23, odst. 14 ZDP s přihlédnutím k §24 a §25, dále pak příloha č.3 tohoto zákona. Z hlediska účetních předpisů se jedná zejména o §61b vyhlášky č. 500/2002 Sb., užitečnými jsou pravidla pro provádění inventarizace zákona o účetnictví a ustanovení vyhlášky č. 500/2002 Sb. o náplni jednotlivých účtů rozvahy.

Na poplatníka, který vede daňovou evidenci, se nevztahují povinnosti provádět inventarizaci v duchu zákona o účetnictví. Domnívám se, že v případě přechodu na účetnictví by bylo velmi vhodné důkladnou inventarizaci provést. Fyzická inventura by měla být provedena v případě hmotného majetku, zásob a peněžních prostředků. Dokladovou inventurou by měl být podložen stav pohledávek, závazků, stavy běžných účtů a úvěrů, časového rozlišení, daňových pohledávek a závazků. Měly by se zrevidovat veškeré uzavřené smlouvy vztahující se k předmětu podnikání, ať již se jedná o smlouvy pojistné, úvěrové nebo zajišťovací.

Vzhledem k tomu, že pravidla upravující daňovou evidenci jsou velmi stručná, vyvstává zde celá řada problémů v ocenění položek počáteční rozvahy - jakým způsobem oceníme stav zásob, zda zvolit cenu z posledního nákupu, nebo vážený aritmetický průměr; jakým způsobem přepočteme pohledávky, závazky a pokladnu v cizí měně.

Další problém nastává u částečně uhrazených pohledávek a dluhů. A sice která část závazku byla hrazena dříve, zda DPH, nebo daňový základ. Zde nevzniká problém při zahrnutí pohledávky nebo závazku do počáteční rozvahy, ale daná skutečnost má dopad na daňový základ, protože pohledávky a závazky v hodnotě bez DPH vstupují do daňového základu. V pravidlech pro jednoduché účetnictví bylo uvedeno, že pokud je pohledávka nebo závazek částečně hrazen/a, má se za to, že byla v první řadě uhrazena

DPH. Domnívám se, že pokud budeme ctít toto pravidlo u pohledávek i závazků, nedostaneme se do rozporu se správcem daně.

Základní rozdíly mezi DE a účetnictvím vznikají u následujících případů:

Zásoby – podle DE výdaj hned u pořízení, v účetnictví až při prodeji

Závazky - v účetnictví rozhoduje vznik, u DE až úhrada

Zálohy - u DE je to položka ovlivňující základ daně, účetně se jedná jen o zúčtovací vztah a nemá vliv na HV

Časové rozlišení - v účetnictví tato zásada je jednou z hlavních, v DE se časově rozlišuje jen finanční leasing, neuplatněná část výdajů u finančního leasingu se uvede jako počáteční zůstatek účtu určeného k zachycení nákladů příštích období – účet 381

Princip opatrnosti - rozdílné odpisové metody a tvorba opravných položek

Účetní doklady - pro DE nejsou stanoveny formální povinnosti ohledně podkladových dokladů, stěžejní je zde pouze jejich průkaznost. Účetním jednotkám pochopitelně požadavek prokazatelnosti zůstává, ale navíc jim předpisy stanoví (pod hrozbou sankce) nutné formální náležitosti účetních dokladů, o nichž pak účtují

Vedení účetnictví je na rozdíl od evidence spojeno s vyššími náklady na externí či interní zpracování, nový software, dále je spojeno s vyššími nároky na odbornou kvalifikaci i organizaci oběhu účetních dokladů v účetní jednotce.

4.1. Postup při přechodu z daňové evidence na účetnictví z pohledu účetnictví

Na konci období, ve kterém se podnikatel stal účetní jednotkou, uzavře daňovou evidenci a zpracuje daňové přiznání. Dále je povinen sepsat stav veškerého majetku a dluhů, případně rezerv nebo oceňovacích rozdílů k úplatně nabytému majetku, který použije

dále pro sestavení zahajovací rozvahy a pro stanovení položek ovlivňujících základ daně. Účetní jednotka se řídí paragrafem 61b prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví č. 500/2002 Sb.

Počáteční stavy aktivních a pasivních účtů

Z peněžního deníku, který eviduje příjmy a výdaje, získáme zůstatky u:

- pokladny,
- běžného účtu,
- peněz na cestě.

Z knih majetku a dluhů získáme zůstatky u:

- vstupní ceny a výše opravek dlouhodobého majetku,
- zásob nakupovaných a zásob vlastní výroby,
- pohledávek a poskytnutých záloh
- dluhů včetně úvěrů a půjček, přijatých záloh
- mzdových dluhů a pohledávek včetně vztahů k orgánům povinného pojištění,
- dluhů a pohledávek vůči státu.

Z evidence časového rozlišení, rezerv a dalšího majetku získáme zůstatky:

- rezerv,
- nákladů příštích období z finančního leasingu,
- oceňovacích rozdílů k úplatně nabytému majetku.

Počáteční stavy aktivních a pasivních účtů podnikatel získá ze záznamů v daňové evidenci a ocení je podle § 24 a § 25 zákona o účetnictví. Nejnáročnější situace nastává u dlouhodobého majetku, kdy podnikatel, musí respektovat účetní zásady a nemůže automaticky použít daňové odpisy, ale měl by sestavit odpisový plán podle paragrafu 28 odst. 6 zákona o účetnictví, jelikož daňové odpisy nesplňují podmínky pro účetní odpisy, resp. nekopírují skutečnou dobu životnosti a výši opotřebení. Součtem odpisů dostane hodnotu opravek ke dni, kdy dochází k přechodu, které budou počátečním stavem účtu 07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku a 08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku. Bez uvedeného postupu by nebyl zachován věrný a poctivý obraz ekonomické činnosti.

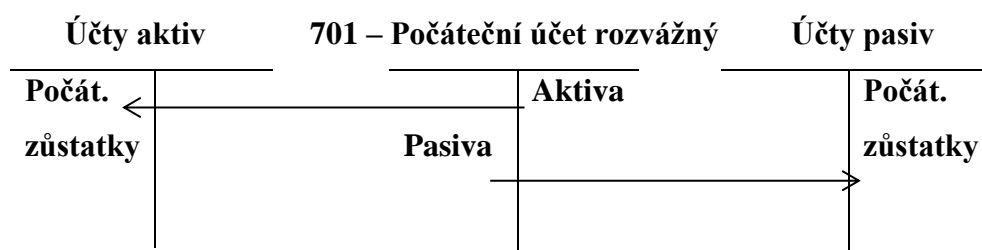
Jelikož aktiva a pasiva se po převedení nebudou rovnat, použije se účet 491-Individuální účet podnikatele. Zůstatek tohoto účtu není možné nijak zkontrolovat. Na Má Dáti se

účtuje výběr pro vlastní potřebu, pokud je zůstatek aktivní, v případě, že zůstatek je pasivní, zaúčtuje se na Dal jako vklad podnikatele.

491 – Účet individuálního podnikatele

Výběr prostředků pro osobní spotřebu	Vklady podnikatele
---	-------------------------------

Při otevření účetních knih je potřeba použít souvztažný účet 701-Počáteční účet rozvážný k aktivním a pasivním účtům počátečních zůstatků. Tento účet musí mít shodné strany MD a D.

Účetní jednotky jsou povinny v příslušném účetním období použít účetní metody platné na jeho počátku a nikoliv účetní postupy platné v předcházejícím roce. To znamená pokud podnikatelem řídí předpisy k 1. 1. příslušného kalendářního roku.

4.2. Přejed z daňové evidence na účetnictví z pohledu základu daně

Individuální podnikatel při přechodu na evidenci z hlediska daní z příjmu se řídí paragrafem 5 odst. 8 ZDP, který odkazuje na postup podle přílohy č. 3 ZDP, kde jsou stanoveny úpravy, které je nutné provést, aby mohlo dojít ke správnému stanovení daňové povinnosti. Základ daně se vždy změní jen v roce, ve kterém je zahájeno vedení účetnictví. To znamená, pokud poplatník začne vést účetnictví 1. 1. 2014, změna základu

daně se právě vztahuje k tomuto dni. Do tohoto dne se poplatník řídí par. 5 a par. 23 ZDP, kdy se vychází jen z rozdílu mezi příjmy a výdaji.

Úprava základu daně směrem nahoru nastane u hodnoty zásob, cenin, poskytnutých záloh (kromě záloh na hmotný majetek), pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem. Celkovou sumu zásob a pohledávek poplatník nemusí zahrnout jednorázově, ale lze do základu daně zahrnout postupně po 9 následujících zdaňovacích obdobích, počínaje zdaňovacím obdobím, ve kterém dochází k zahájení vedení účetnictví. Poplatník tak může optimalizovat, ale nesmí na každoroční zvýšení základu daně zapomenout. Dodrží-li toto pravidlo, nejsou v dalších obdobích nutné žádné jiné transakce spojené s přechodem. Při změně uplatňování výdajů ze skutečných na paušální je nutné zvýšit DZ o dosud nezahrnuté zásoby a pohledávky ve zdaňovacím období před změnou uplatňování výdajů. Pokud, dojde k využití dodanění v následujících letech a následně dojde ke vkladu pohledávek či zásob do společnosti, zvyšuje se základ daně o jejich hodnotu ihned. Nezvýšení základu daně v souvislosti s pohledávkami by způsobilo, že se pohledávky ani po úhradě nepromítly do daňového základu, což by způsobovalo krácení na dani.

Poskytnuté zálohy jsou vlastně pohledávky, i přesto je třeba zvýšit základ daně v období zahájení vedení účetnictví a není zde možnost je zahrnout do základu postupně. Pokud nezvýšíme základ daně o poskytnuté zálohy a nezrušíme tak daňový dopad úhrady záloh na začátku období, vznikne dvojnásobné snížení daňového základu - poprvé v daňové evidenci, podruhé při spotřebě zásob nebo služeb, na které byly zálohy poskytnuty. Naopak dojde ke snížení základu daně v období, kdy se začalo vést účetnictví, o hodnotu poskytnutých záloh, hodnotu závazků, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení a udržení příjmu.

U plátce DPH, podle paragraphu 6 Zákona o dani z přidané hodnoty, který si uplatnil odpočet DPH, je považována hodnota závazků bez DPH. V případě, že plátce splnil daňovou povinnost na výstupu, je považováno hodnota pohledávek také bez výše DPH. U neplátců DPH se tedy započítává celá jmenovitá hodnota. U pohledávek a závazků nabytých postoupením se základ upravuje o výši pořizovací ceny.

U podnikatelů živících se převážně zemědělskou a lesní výrobou (a to více než 50 procent z celkových příjmů ze zemědělské a lesní výroby) nebyla potřeba v souladu s přílohou č. 3 ZDP zvyšovat základ daně o hodnotu zásob vytvořenou vlastní činností. V roce 2006 toto ustavení bylo zrušeno novelou č. 56/ 2006.

4.2.1. Zálohy hrazené spojeným osobám

V případě záloh evidovaných k poslednímu dni před začátkem vedení účetnictví, které jsou uhrazené spojené osobě, je povinnost zvýšit rozdíl mezi příjmy a výdaji o výši záloh již v období, kdy poplatník vede ještě daňovou evidenci. Podnikatel v období, kdy dojde k vyúčtování celkového závazku, tak nesníží rozdíl mezi příjmy a výdaji o výši záloh.

Je tomu tak, protože mezi spojenými osobami jsou zavedeny volnější vztahy, při nichž si podnikatelé domlouvají výhodnější podmínky, než které se vyskytují na trhu mezi nezávislými osobami. Z hlediska daní je důležitá výše ceny, která by neměla být ani vyšší, ani nižší. Cena musí být stanovená na úrovni odpovídající ceně obvyklé.

Správce daně zjišťuje cenu mezi nezávislými subjekty v běžných obchodovaných vztazích za stejných či podobných podmínek u stejné nebo podobné komodity. Tak se zjistí referenční cena, která je jen simulací ceny, za kterou by obchodovaly osoby spojené, kdyby mezi nimi byly běžné vztahy. Referenční cena není obvykle jen jedno číslo, ale je uváděna v určitém intervalu. Základ daně poplatníka o zjištěný rozdíl, pokud nemůže poplatník rozdíl cen nějakým způsobem doložit, upraví kompetentní správce daně. Pokud cenu nelze zjistit, použije se cena zjištěná podle zvláštního předpisu.

Pokud je sjednaná cena nižší než obvyklá cena, tak u dodavatele dojde ke zvýšení základu daně, základ daně odběratele se nebude snižovat. Ale v případě, že je sjednaná cena vyšší než obvyklá cena, tak se u odběratele zvýší základ daně ve výši rozdílu proti obvyklé ceně, protože tento náklad nelze uznat. U dodavatele se základ daně snižovat nebude.

Spojenými osobami se pro účely tohoto zákona rozumí

„a) kapitálově spojené osoby, přitom

1. jestliže se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob, jsou všechny tyto osoby vzájemně osobami přímo kapitálově spojenými,

2. jestliže se jedna osoba nepřímou podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo nebo nepřímou podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu

nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob, jsou všechny tyto osoby vzájemně osobami kapitálově spojenými,

b) jinak spojené osoby, kterými jsou osoby

1. kdy se jedna osoba podílí na vedení nebo kontrole jiné osoby,

2. kdy se shodné osoby nebo osoby blízké^{20c)} podílejí na vedení nebo kontrole jiných osob, tyto jiné osoby jsou vzájemně osobami jinak spojenými. Za jinak spojené osoby se nepovažují osoby, kdy je jedna osoba členem dozorčích rad obou osob,

3. ovládající a ovládaná a také osoby ovládané stejnou ovládající osobou,

4. blízké,^{20c)},

5. které vytvořily právní vztah převážně za účelem snížení základu daně nebo zvýšení daňové ztráty.”²¹

Poplatníci mají možnost podat žádost o závazné posouzení způsobu, jakým byla sjednaná cena sjednávána mezi spojenými osobami. Postup je stanoven pokynem Ministerstva financí č. D-292 k závaznému posouzení způsobu stanovení tvorby cen mezi spojenými osobami.

4.2.2. Pohledávky

Podle znění § 2 odst. 2 zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách, pro zjištění základu daně z příjmů stanovuje, že pohledávka, ke které chceme tvořit opravnou položku, musí být při svém vzniku účtována.

U nepromlčených pohledávek, vzniklých v době vedení daňové evidence podle znění § 2 odst. 2 zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách nelze tvořit opravnou položku a tudíž snížit daňový základ, protože je jasně stanoveno, že pohledávka musí být při svém vzniku účtována do výnosů. I za předpokladu, že by byly splněny důvody daňového účinného odpisu pohledávky. Daňová pohledávka je sama k daňovému odpisu nezpůsobilá ze stejného důvodu jako u opravných položek.

U pohledávek vzniklých za doby vedení účetnictví, které jsou zaúčtovány do výnosů a jsou u nich splněny podmínky zákona o rezervách, má ÚJ právo tvořit zákonné opravné položky. Při splnění zákonných důvodů odpisu pohledávek se může jednat o daňově účinný odpis pohledávky.

---

²¹ § 23 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Základ daně se nezvyšuje o hodnotu pohledávek:

- a) za dlužníkem, u něhož soud zrušil konkurs, že jeho majetek je zcela nepostačující, a pohledávka byla poplatníkem přihlášena u insolvenčního soudu a měla být vypořádána z majetkové podstaty,*
- b) za dlužníkem, který je v úpadku nebo jemuž úpadek hrozí na základě výsledků insolvenčního řízení,*
- c) za dlužníkem, který zemřel, a pohledávka nemohla být uspokojena ani vymáháním na dědicích dlužníka,*
- d) za dlužníkem, jenž byl právnickou osobou a zanikl bez právního nástupce a věřitel nebyl s původním dlužníkem spojenou osobou,*
- e) za dlužníkem, na jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže je uplatňována veřejná dražba, a to na základě výsledků této dražby, nebo*
- f) za dlužníkem, jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je postižen exekucí, a to na základě výsledků provedení této exekuce.²²*

Po novelizaci, která nabývá účinnosti 1. ledna 2015, bude možné odepsat z daňového hlediska i promlčené pohledávky, pokud byly zaúčtovány ve výnosech, a současně se nejednalo o příjem osvobozený podle ZDP a o pohledávku vzniklou mezi spojenými osobami. U dlužníka, který je v úpadku nebo jemuž úpadek hrozí na základě výsledků insolvenčního řízení, a to pro případ, kdy byl insolvenční návrh zamítnut pro nedostatek majetku podle §144 insolvenčního zákona a to i tehdy, kdy věřitel tyto pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásil je možnost odpisu pohledávky. Hranice 200 000 Kč nehraje v tomto případě pro odepsání nadále roli.

4.2.3. Nájemné placené dopředu

Nájemné není vždy placeno jen na období, kterého se týká, ale často dochází k předplacení na více období. ÚJ, zachovávající věrný a poctivý obraz, může uvést stejně jako jiné tituly časového rozlišení v zahajovací rozvaze na účtech časového rozlišení. Z hlediska daně nejsou tyto položky upraveny, a tedy nedochází k úpravě daňového základu. Z hlediska nákladů jde o uplatnění výdajů, které byly již zahrnuty v předchozích

---

²²§ 24 odst. 2y zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

zdaňovacích obdobích. Podnikatel takto postupující je povinen upravit v daňovém přiznání výsledek hospodaření. Například pokud poplatník vedoucí daňovou evidenci zaplatí nájemné 100 000 Kč na dva následující kalendářní roky dopředu a rozhodne se po přechodu o tom účtovat, je povinen po dobu dvou let v každém roce zvýšit svůj HV o 50 000 Kč. V případě přijetí nájemného na dva roky dopředu podnikatel snižuje svůj HV při přepočtu na daňový základ.

Nevyfakturovaných dodávky (například elektrická energie, voda atd.) nejsou předmětem zachycení v době vedení daňové evidence, i když věcně a časově souvisí s obdobím. Základ daně je ovlivněn až v následujícím období, kdy jsou dodávky vyfakturovány.

5. POSTUP PŘI PŘECHODU Z ÚČETNICTVÍ NA DAŇOVOU EVIDENCI

Před tímto přechodem je nutné zjistit, zdali byla splněná podmínka stanovená zákonem o účetnictví, že nejdříve lze přestat vést účetnictví po uplynutí pěti účetních období. Pokud ÚJ jednotka nesplňuje toto kritérium, je povinna nadále setrvat v účtování do účetních knih.²³

K poslednímu dni, kdy ÚJ vede účetnictví, se zpracuje inventurní seznam veškerého majetku i dluhů a sestaví se účetní závěrka jako ke každému rozvahovému dni na konci každého účetního období. Taktéž se vyhotoví daňového přiznání. Z těchto podkladů budeme čerpat při zahájení vedení daňové evidence. Použijí se zůstatky všech rozvahových účtů, které daňová evidence zaznamenává.

Pro vedení daňové evidence jsou nadbytečné zůstatky těchto účtů:

- 491-Individuální účet podnikatele,
- účty časového rozlišení²⁴ a dohadných položek,
- účty opravných položek,
- účet odložené daňové povinnosti.

Jak již bylo zmíněno, DE eviduje jen příjmy a výdaje v rozčlenění položek pro zjištění základu daně, dále pak údaje o majetku a závazcích/dluzích. Pro vedení peněžního deníku, resp. příjmů a výdajů, je důležité převést zůstatek pokladny a bankovních účtů. Zůstatky účtů majetku, včetně jeho oprávek, je nutné přepsat na inventurní karty hmotného majetku. Drobný majetek se posuzuje podle toho, zda se jedná či nejedná o obchodní majetek. Obchodním majetkem je totiž právě souhrn majetkových hodnot, které se uvádí v daňové evidenci. Všechny náklady spojené s údržbou a opravou majetku mimo obchodní majetek jsou daňově neúčinné.

Zůstatky účtů časového rozlišení se do daňové evidence nepřebírají, stejně tak se nepřebírají účty zákonných ani účetních opravných položek k pohledávkám ani k jiným aktivům. Z časového rozlišení se do DE přebírají jen zůstatky nerozpuštěných leasingových splátek. V časovém rozlišení leasingových splátek se pokračuje stejně jako

---

²³ Neplatí u ukončení činnosti

²⁴ Jedná se o aktivní účty – náklady příštích období a příjmy příštích období, a o pasivní účty – výdaje příštích období a výnosy příštích období

v účetnictví a zavádí se zvláštní karty, kam se uvede výše dosud nerozpuštěných leasingových splátek.

5.1. Přejod z účetnictví na daňovou evidenci z pohledu základu daně

„Úprava základu daně z příjmu se vždy provádí ve zdaňovacím období, ve kterém poplatník zahájí vedení daňové evidence.“²⁵

Z inventarizace se zjistí k rozvahovému dni zůstatky pohledávek a dluhů nejen z běžných obchodních vztahů, ale také vztahy k zaměstnancům, správci daně atd. Pohledávky, které budou zaplacený po zahájení vedení DE, snižují základ daně a dluhy naopak zvyšují základ daně v následujícím období, co poplatník přestal vést účetnictví. Ty samé příjmy a výdaje nelze zahrnout dvakrát do základu daně. Nejedná se však o příjmy, které byly osvobozeny nebo nejsou předmětem daně, a o výdaje, které neslouží k dosažení, zajištění a udržení příjmu.

„Stav zásob a cenin za kalendářní (hospodářský) rok, ve kterém poplatník vedl účetnictví, sníží základ daně z příjmů v kalendářním roce, ve kterém poplatník vede daňovou evidenci.“²⁶

Zůstatky účtů časového rozlišení v aktivech rozvahy, dohadných účtů aktivní rozvahy a poskytnuté zálohy sníží základ daně ve zdaňovacím období, kdy poplatník začíná vést DE, naopak to bude v tom samém období u zůstatků účtů časového rozlišení v pasivech rozvahy²⁷, dohadných účtů pasivních a u přijatých záloh.

Pokud podnikatel již dříve přecházel z DE na účetnictví a nemá doposud zahrnutý do ZD pohledávky a zásoby, je povinen tak učinit jednorázově při přechodu zpět na daňovou evidenci.

---

²⁵ Poradce 2014/8-9 daň z příjmu, zákon s komentářem. Poradce, s.r.o. ISSN 1211-2437., str. 397

²⁶ Příloha č. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu

²⁷ Výjimka nastane u zůstatků časového rozlišení nákladů leasingových splátek a záloh na pořízení hmotného majetku v paragrafu 26 ZDP

5.1.1. Zákonné rezervy

Základní rozdíl mezi zákonnými a jen účetními rezervami spočívá v daňových dopadech, ale i v jejich rozdílném způsobu zaúčtování. Zatímco účetní rezervy²⁸ jsou daňově neúčinné a účtují se při tvorbě na účet 554 – Tvorba účetní rezervy²⁹ proti účtu 45x, zákonné rezervy jsou součástí základu daně.

Zákonné rezervy jsou daňově uznatelné, resp. je možné je zahrnout do daňových nákladů podle § 24 odst. 2 písm. i) ZDP., ale jen za splnění podmínek, které jsou stanoveny zákonem. Zákonodárce upravil tyto podmínky v zákoně č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. Za zákonné rezervy, které může podnikatel tvořit, se považují rezerva na opravy hmotného majetku, rezerva na pěstební činnost a rezerva na odbahnění rybníka. Zaúčtují se na Má Dáti účtu 552-Zákonné rezervy a na Dal účtu 451-Zákonné rezervy. V případě čerpání rezerv dochází ke zvýšení HV o nakumulovanou částku za dobu tvoření rezerv.

Do daňové evidence bude také převzat systém tvorby a čerpání zákonných rezerv, na základě kterého se upraví i základ daně. Pro zůstatek rezerv je nutné vytvořit novou kartu rezerv.

---

²⁸ Jedná se například o: rezerva na sankce o správce daně, rezerva na smluvní sankce, rezerva na náhrady z případných soudních sporů, Rezerva na daň z převodu nemovitostí

²⁹ Čísla a pojmenování účtů vychází ze směrné účtové osnovy pro podnikatele, která je součástí přílohy

6. PŘECHODY MEZI SKUTEČNÝMI VÝDAJI A PAUŠÁLNÍMI VÝDAJI

Poplatníci podnikající na území České republiky se mohou rozhodnout od roku 2005 uplatňovat proti příjmům prokazatelné výdaje nebo paušální výdaje, resp. stanovení výdajů procentem z příjmů. V rámci optimalizace je vhodné sledovat skutečné výdaje a ke konci zdaňovacího období je porovnat se sumou paušálních výdajů, které je možné si uplatnit v daném typu podnikatelské činnosti. Podnikatel se může rozhodnout pro variantu, ze které plyne menší daňová povinnost. V tomto případě se nejedná o daňový únik, který by byl contra nebo praeter legem, ale zákonodárce takové chování schvaluje. Před výpočtem paušálních výdajů je třeba daňové příjmy upravit od příjmů celkových, které nezvyšují základ daně, jedná se o příjmy nezahrnované a o příjmy osvobozené. Možnost uplatnění výdajů stanovených procentem ze zdanitelných příjmů, se vztahuje na následující fyzické osoby:

- dle § 7 odst. 7 ZDP na poplatníky s příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živnosti, příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů
- příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, příjmy znalce, tlumočnicka,
příjmy z činnosti insolvenčního správce, příjmy z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku
- příjmy z nájmu dle znění § 9 odst. 4 ZDP
- na poplatníky s příjmy ze zemědělské výroby, která není provozována podnikatelem a je dle znění § 10 odst. 4 ZDP resp. § 7 odst. 7 písm. a)

Zákon jasně stanovil u poplatníka paušálních výdajů: „*má se za to, že v částce výdajů jsou zahrnuty veškeré výdaje poplatníka vynaložené v souvislosti s dosahováním příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti. Poplatník, který uplatňuje výdaje podle odstavce 7, je povinen vždy vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností.*“³⁰

---

³⁰ § 7 odst. 8 Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Při uplatnění výdajů stanovených procentem není možné zahrnout do výdajů daňové odpisy hmotného a nehmotného majetku ani nelze přerušit daňové odpisy hmotného majetku.

Je zde nutnost nadále provádět odpisování hmotného majetku, ale mimo výdaje jen na evidenční kartu, kdyby došlo k ukončení paušálních výdajů a poplatník by začal uplatňovat skutečné výdaje. Daňový subjekt po změně pokračuje v odpisování a odpisy vypočtené pro dané zdaňovací období, si může zahrnout do ZD, ale dříve neuplatněné odpisy z minulých let jako daňově uznatelné výdaje započítat nelze.

Vývoj sazeb paušálních výdajů

	2004	2005-8	2009	2010	2011	2012 -13
Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství	50 %	80 %	80 %	80 %	80 %	80 %
Živnosti řemeslné	25 %	60 %	80 %	80 %	80 %	80 %
Živnosti ostatní	25 %	40 %	60 %	60 %	60 %	60 %
Podnikání podle zvláštních předpisů (auditoři, právníci, daňový poradci, lékaři)	25 %	40 %	60 %	40 %	40 %	40 %
Využití a převod práv	30 %	40 %	60 %	40 %	40 %	40 %
Umělci (autoři), znalci, tlumočníci, insolvenční správci	25 %	40 %	60 %	40 %	40 %	40 %
Pronájem obchodního majetku	-----				30 %	30 %

Tabulka zpracována: Vlastní tvorba

Od roku 2013 byly nově zavedeny tzv. stropy, kdy jsou některé z výše uvedených výdajů limitovány nejen procentem z příjmu, ale i absolutní částkou, kterou lze maximálně zahrnout do výdajů. U podnikatelů podle zvláštních předpisů, u využití a převodu práv je tento strop ohraničen částkou 800 000 Kč. I když příjmy budou přesahovat 2 mil. Kč, uplatní se maximálně již zmíněných osm set tisíc korun. U příjmů z pronájmu obchodního majetku dle par. 7 e) a příjmu z pronájmu dle par. 9 ZDP je maximální výše uplatnění výdajů určena částkou 600 000 Kč.

Stejný den přechodu z uplatňování výdajů ve skutečné výši na uplatňování paušálních výdajů z příjmů u fyzické osoby je i dnem vyřazení majetku z majetku podnikatele. Majetek je zahrnut do obchodního majetku (dále OM) jen v účetnictví nebo v DE. V případě, že si podnikatel zakoupí ve zdaňovacím období, ve kterém uplatňuje výdaje procentem z příjmů a nevede účetnictví, hmotný majetek, nemůže jej zařadit do OM,

protože při vedení výdajů procentem obchodní majetek vlastně neexistuje a není zde možnost začít odepisovat hmotný majetek ani pomocí evidence. V roce, kdy začne znovu uplatňovat skutečné výdaje, je možné si vložit hmotný majetek do obchodního majetku a začít první rok odpisování podle zákona o daních z příjmu.

U poplatníka, který uplatňuje paušál a vede účetnictví, je o majetku pořád účtováno, tudíž je majetek stále součástí obchodního majetku. V případě pořízení majetku je majetek zařazen do obchodního majetku a daňové odpisy jsou vedeny pomocí evidence, nadále neovlivňují základ daně.

Výdaje uplatněné procentem nelze použít v následujících situacích:

- FO je účastníkem sdružení osob bez právní subjektivity a účastníci si nerozdělují příjmy a výdaje rovným dílem³¹
- FO má příjmy plynoucí ze spoluvlastnictví k věci nebo ze společných práv a spoluvlastníci si nerozdělují příjmy a výdaje, nejsou rozdělovány ve stejném poměru, tak spoluvlastníci uplatňují výdaje na ně připadající jen v prokázané výši.

6.1. Výhody při uplatnění výdajů procentem

Od začátku až do konce zdaňovacího období má poplatník právo se rozhodnout podle skutečné nebo odhadnuté hodnoty výdajů k přechodu z uplatňování skutečných výdajů na paušální výdaje a z paušálních výdajů na uplatňování skutečných výdajů. Nemá ani povinnost o tom informovat příslušný finanční úřad, jen pomocí stanoveného čísla označí způsob, jak se rozhodl výdaje uplatňovat. Každý rok je jen na vůli podnikatele, jak se rozhodne, a nemusí v jeden rok ve zvoleném uplatňování další zdaňovací období setrvávat.

Uplatnění paušálních výdajů je administrativně jednodušší na evidenci a podnikatel má povinnost zaznamenávat příjmy a evidenci pohledávek souvisejících s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností. U pronájmu je nutné vést pouze příjmy s ním spojené.

Uplatnění výdajů procentem není omezeno jen na daňovou evidenci, ale ÚJ se sama může rozhodnout v rámci optimalizace, jak bude stanovovat výdaje. Když se rozhodne pro

---

³¹ Například na prvního účastníka se převádí 70 % příjmu a jen 30 % výdajů a na druhého účastníka se převádí jen 30 % příjmu a 70 % výdajů dosažených na základě společného podnikání ve sdružení.

paušál, stále vede účetnictví v nezměněné formě, ale zvláště eviduje příjmy, ze kterých pak vypočte daňově účinné výdaje.

6.2. Nevýhody při uplatnění výdajů procentem

V případě existence několika druhů příjmů ze samostatné činnosti (příjmy podle § 7 ZDP), zde dovolena kombinace paušálu a skutečných výdajů. Poplatník je nucen rozhodnout se jen pro jeden způsob u všech výdajů zahrnutých do dílčího základu daně. Pokud si zvolí paušál, uplatní se ke všem druhům příjmů, které dohromady tvoří dílčí základ daně z příjmu fyzických osob. V daňovém přiznání je pro tento případ určena tabulka, do které se evidují příjmy podle druhu činnosti, ke kterým se uplatňuje příslušné procento výdajů. Kombinace je možná u dvou různých dílčích základů, respektive pokud si k příjmům z podnikání dle par. 7 ZDP uplatníme skutečné výdaje, tak je možné si k příjmům z pronájmu dle par. 9 ZDP uplatnit paušální výdaje.

Poplatník má volbu uplatňovat výdaje na dopravu autem podle dokladů nebo podle najetých kilometrů, je zde však možnost uplatnit paušální výdaje na dopravu. To lze jen při zahrnování skutečných výdajů do ZD, protože při paušálních výdajích jsou zahrnuty veškeré výdaje poplatníka.

Další nevýhoda spočívá v tom, že způsob uplatnění výdajů není možné změnit v dodatečném daňovém přiznání. Poplatník si tedy uplatní v řádném daňovém přiznání výdaje vypočtené procentuálně z příjmů a již nemá právo si v dodatečném daňovém přiznání změnit způsob stanovení výdajů, tedy přejít z paušálu na skutečné výdaje. Tento zákaz je pouze jednostranný, protože změna ze skutečných výdajů na paušální je dodatečně je možná.

V roce 2013 došlo k dalšímu omezení u výdajů stanovených procentem z příjmu. Podnikatelé uplatňující paušální výdaje nemají nárok na odečtení slevy na dani na manžela/manželku a ani na slevu na vyživované dítě. V případě, kdy převažují příjmy ze zaměstnání, resp. vyšší dílčí základ daně podle par. 6, je možné si slevy na manžela/manželku a na vyživované dítě odečíst.³² Nové opatření zřetelně zvyšuje daňovou povinnost řady osob samostatně výdělečně činných. Samozřejmě zvýhodnění dítěte při paušálu lze přenechat manželovi/partnerovi.

---

³² V roce 2014: sleva na manželku 24 840 Kč, sleva na dítě 12 000 Kč

6.2.1. Finanční leasing

U FO vedoucí DE při souběhu uplatnění paušálních výdajů a ukončení smlouvy o finančním leasingu s následným odkupem předmětu leasingu v jednom zdaňovacím období nemůže být splněna podmínka³³, že po ukončení finančního pronájmu s následnou koupí zahrne poplatník majetek do svého obchodního majetku, protože jak již bylo výše zmíněno, v době, kdy FO uplatňuje paušální výdaje, neexistuje obchodní majetek. Důsledkem toho je, že poplatník v roce, kdy končí finanční leasing, je nucen si zvýšit ZD v roce ukončení leasingu o hodnotu skutečně uplatněných všech leasingových výdajů v době, kdy poplatník uplatňoval skutečné výdaje. Pokud si však poplatník dobrovolně zvolí formu evidence účetnictví, pak je podmínka splněna, protože předmět může být zahrnut do majetku podnikatele. Ve vedení účetnictví ale musí setrvat poplatník nejméně pět po sobě jdoucích účetních období.

Velmi důležité je si uvědomit, že výdaje vyjádřené procentem se určují z příjmů a ne z výnosů. Příjmy je možné zjistit na základě evidence jen příjmů vedle účetních výkazů anebo se k nim dobrat tzv. nepřímou metodou, která je objasněna v tabulce.

Tabulka – zjištění příjmu nepřímou metodou

Tržby účtové skupiny 60x

+	Výnosy z účtové skupiny 64X, 66X (bez úroku) a 68X
+	Přijaté provozní zálohy, (účet 324)
+	Výnosy příštích období, účet (384)
-	Neuhrazené pohledávky vzniklé v příslušném zdaňovacím období, analytická evidence k účtům 311, 315, 335, 378
+	Uhrazené pohledávky vzniklé v předchozích zdaňovacích obdobích (podle podrobnějšího členění účtů 311, 315, 335, 378)

Leasing je považován za určitý druh pronájmu a představuje další variantu financování. Je rozdělen na finanční a operativní pronájem. Operativní nebo také provozní leasing je

³³ Všechny podmínky jsou uvedené § 24 odst. 4 písm. ZDP

využíván pro svůj krátkodobý charakter a nepřevádí se na konci nájmu na nájemce. „*Finanční leasing je charakteristický tím, že se jedná o pronájem předmětu po dobu blížící se životnosti předmětu obvykle s možností přechodu předmětu do vlastnictví nájemce. Nájemce obvykle platí řadu splátek, které se ve svém součtu rovnají ceně pronajímaného předmětu nebo ji převyšují.*“³⁴ Finanční leasing se počítá od té doby, kdy byla věc ve způsobilém stavu přenechána k užívání. Od přijetí nového občanského zákoníku se jedná o institut navazující na pacht, který pro jeho odlišnost byl doplněn zákonem o dani z příjmu.

„*Od 1. 1. 2014 dochází ve smyslu návrhu zákona o změně daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva a o změně některých zákonů (sněmovní tisk č. 1004) k novému znění § 24 odst. 4 ZDP. I když podmínky daňové uznatelnosti nájemného zůstávají zachovány, dochází k formulačním změnám:*

- *namísto finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku se hovoří finančním leasingu hmotného majetku, namísto nájemného se hovoří o úplatě,*
- *namísto nemovitostí se hovoří o nemovitých věcech,*
- *namísto nájemce se hovoří o uživateli,*
- *namísto prodeje se hovoří o převodu vlastnického práva,*
- *namísto zahrnutí odkoupeného majetku do obchodního majetku se hovoří o zahrnutí převedeného majetku do obchodního majetku.*³⁵

6.3. Úprava daňového základu při přechodu na paušální výdaje

Při přechodu z prokazatelných výdajů na stanovení výdajů formou paušálu se vztahuje na poplatníka úprava základu daně dle § 23 odst. 8 písm. b) ZDP. Základ daně je nutno upravit za zdaňovací období předcházející zdaňovanému období, ve kterém ke změně způsobu uplatňování výdajů došlo.

---

³⁴ RADOVÁ, Jarmila, Petr DVORÁK a Jiří MÁLEK. *Finanční matematika pro každého*. 7., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2009, 293 s. ISBN 978-80-247-3291-6., str.197

³⁵ Účetnictví v praxi: Měsíčník plný informací pro účetní a daňovou praxi. Praha. ISSN 1211-7307. 8/2013, str.4

Poplatníci, kteří vedou účetnictví, jsou povinni zvýšit základ daně o zůstatky na účtech rezerv a opravných položek vytvořených podle zákona o rezervách záloh, výnosů příštích období a výdajů příštích období. Naopak sníží základ daně o příjmy příštích období a náklady příštích období.

Poplatník, který vede daňovou evidenci, má povinnost zvýšit základ daně o:

- hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem³⁶
- cenu nespotřebovaných zásob
- zaplacené zálohy
- zůstatky již vytvořených rezerv podle zákona o rezervách
- cenu nespotřebovaných zásob

Při přechodu na výdaje uplatňované procentem je tedy nutnost v roce 2013 do základu daně za rok 2013 zahrnout veškeré pohledávky, které existovaly k 31. 12. 2012.

Dojde tedy ke zvýšení základu daně na základě podaného dodatečného daňového přiznání, z čehož plyne vyšší daň než z řádného daňového přiznání a v obvyklých situacích by bylo vyměřeno penále. Zákon však stanoví, že „základ daně (dílčí základ daně) se upraví za zdaňovací období předcházející zdaňovacímu období, ve kterém ke změně způsobu uplatňování výdajů došlo.; v tomto případě se má za to, že poplatník není v prodlení, jestliže podá dodatečné daňové přiznání a zaplatí daň nejpozději do dne, kdy je povinen podat daňové přiznání k dani za zdaňovací období, ve kterém ke změně uplatňování výdajů došlo.“³⁷

Zvýšení základu daně v daňovém přiznání se uvádí do tabulky E Přílohy č. 1, která je určena pro výpočet dílčího základu daně podle paragrafu 7 ZDP.

Poplatník sníží základ daně o:

- hodnotu dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů, s výjimkou přijatých záloh.

Pokyn GFŘ č. D-6 - uplatňování zákona o daních z příjmů³⁸ stanovuje, že se ZD upravuje o závazky a pohledávky, které budou v budoucnu zdanitelným příjmem/výdajem. Pokyny MF nejsou závazné, ale subjekty jimi se řídící by měly mít zaručenou správnost jejich postupu.

---

³⁶ Nejedná se o pohledávky uvedené v § 24 odst. 2y) ZDP

³⁷ § 23 odst. 8 ZDP

³⁸ Tento pokyn nahradil dřívější pokyn D – 300.

Neprovádí se dodanění drobného hmotného majetku s pořizovací cenou pod 40 tisíc korun, který se začal užívat do konce roku před přechodem.

Pokud se poplatník uplatňující paušální výdaje v roce 2013 rozhodne vést v roce 2014 skutečné výdaje, upraví základ daně již při podání daňového přiznání za rok 2013. V případě, že poplatník bude chtít optimalizovat a rozhodne se až na konci zdaňovacího období 2014, kterou formu si vybere, bude muset při nově uplatněných skutečných výdajích provést úpravu ZD v dodatečném daňovém přiznání za rok 2013. Je-li vyšší daňová povinnost uhrazena, respektive rozdíl mezi nově vypočtenou daňovou povinností a původní vyšší je uhrazen do termínu pro podání daňového přiznání za rok 2014, nejsou s tím spojené žádné penále ani úroky.

6.3.1. Spolupracující osoby

Institut Spolupracující osoby mohou využít poplatníci, kteří si stanovují výdaje procentem. Díky tomuto institutu je možné eliminovat negativní dopad využití paušálních výdajů, resp. nemožnost odečtení se slevy.

Poplatník s příjmy podle par. 7 odst. 1 písm. a) až písm. c) a v par. 7 odst. 2 ZDP má právo si tyto příjmy a k nim spojené³⁹ výdaje rozdělit a převést část na spolupracující osobu, která žije s poplatníkem ve společné domácnosti. Poplatník uplatňující paušální výdaje má právo převést na manželku až 50 procent základu daně a u ostatních osob žijících ve stejné domácnosti jen 30 procent. Tento režim není možné využít u příjmů z pronájmu, které nejsou součástí obchodního majetku (příjmy podle par. 9 ZDP).

Spolupracující osoba je samostatným daňovým subjektem, takže má stejné povinnosti podat daňové přiznání jako jiné OSVČ, kde si může stanovit výdaje procentem z příjmů. Namísto uplatnění slevy na manželku, na kterou nemá manžel právo při uplatňování výdajů paušálem, si manželka může odečíst základní slevu na poplatníka.⁴⁰ Pro lepší orientaci je uveden příklad v praktické části.

---

³⁹ Spojenými výdaji se myslí výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmu.

⁴⁰ Výše slevy na poplatníka je 24 840 Kč, která je v roce 2014 stejná jako sleva na vyživovanou manželku/manžela.

6.3.2. Výpočet pojištění při přechodu na paušál

Vyměřovacím základem pro výpočet pojistného na zdravotní pojištění je 50 % příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti ZDP po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, jedná se tedy o polovinu dílčího základu vypočtenou podle paragrafu 7 ZDP.

OSVČ s daňovou evidencí

Když OSVČ provádí úpravu z hlediska daní, nedochází k úpravě vyměřovacího základu pro odvod pojistného na zdravotní pojištění, ale dojde k jeho změně až v době skutečného plnění. OSVČ nepodává opravný přehled,⁴¹ ale jen dodatečné daňové přiznání. Takže například pokud dojde k uhrazení pohledávek z roku 2013 až v roce 2014, navýší se vyměřovací základ zdravotního pojištění až v roce 2014.

OSVČ vede účetnictví

Při změně výsledku hospodaření na základě § 23 odst. 8 dojde ke změně vyměřovacího základu a OSVČ má povinnost tuto změnu zohlednit pro účely odvodu pojistného na zdravotní pojištění. Tentokrát musí OSVČ podat opravný přehled a doplatit dluh v subjektivní lhůtě třiceti dnů, aby jí nebylo vyměřeno penále.

Sociální pojištění a přechod na výdaje paušálem

Dodatečná úprava ZD nemá vliv na vyměřovací základ pro odvod pojistného na sociální pojištění⁴² v podaném přehledu v daném roce. Vyměřovací základ se tedy vypočte standardně jako 50 % ze základu daně. Pohledávky vzniklé v roce 2013, které byly uhrazeny v roce 2014, nemají vliv na vyměřovací základ v roce 2013 ani 2014.

6.4. Přechod z paušálních výdajů na skutečné náklady

Poplatníci, kteří zjistí do konce zdaňovacího období, že by pro ně bylo výhodnější uplatnit skutečné výdaje, tak mohou učinit, ale jsou povinni udělat několik kroků, aby

---

⁴¹ Přehled, kde je vypočtena výše odvodu pojistného, se podává stejně s daňovým přiznáním. Opravný přehled se podává při dodatečné změně, kde se uvede i důvod předložení.

⁴² Skládá se z nemocenského pojištění, z důchodového pojištění a z pojistného na sociální zabezpečení, resp. příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

nebyli v rozporu se zákonem. Fyzická osoba nemusí říct na začátku období, zdali bude uplatňovat výdaje skutečné nebo paušální výdaje, může se tak rozhodnout až při sestavování daňového přiznání.

Poplatník přechází zejména z těchto důvodů:

- u větších podnikatelů mohou skutečné výdaje snadno převýšit nově stanovené maximální hranice pro uplatnění paušálních výdajů, a je tedy rozumné přejít na skutečné výdaje,
- při započtení slevy na manželku u skutečných výdajů je menší celková daňová povinnost,
- zaměstná nové zaměstnance a dojde k rapidnímu nárůstu skutečných výdajů,
- pořídí si hmotný majetek, kdy odpisy se skutečnými výdaji převýší paušální výdaje,
- začne tvořit zákonné rezervy.

Poplatníci měli povinnost vést jen evidenci příjmů a pohledávek a nyní musí při přechodu na skutečné výdaje udělat několik kroků podle par. 23 odst. 8 písm. b) ZDP. Úpravy je nutno zaznamenat do Přílohy č. 1 tabulky E. Mnoho fyzických osob tak přešlo na vedení skutečných výdajů v roce 2013, protože bylo v tomto roce zavedeno několik změn, které omezují výhodnost paušálních výdajů.

Dílčí základ daně se upraví o následující položky ve zdaňovací období předcházející období uplatňování skutečných výdajů o:

- cenu nespotřebovaných zásob
- výši pohledávek⁴³
- výši zaplacených záloh

Pokud dojde k úhradě pohledávky v následujícím období, po ukončení uplatňování paušálních výdajů nebude tento příjem již zahrnován do základu daně. U záloh se nezahrne celý výdaj, ale jen doplatek.

Jestliže FO neeviduje žádné pohledávky, nespotřebované zálohy ani zaplacené zálohy, pak může přejít na skutečné výdaje bez žádných úprav.

---

⁴³ Kromě pohledávek uvedených v par. 24 odst. 2 písm. y) ZDP.

Při přechodu na skutečné výdaje úhrada závazků vzniklých v roce uplatňování paušálu není v roce vykázování skutečných výdajů daňově uznatelná podle § 25 odst. 1 písm. zd) ZDP. Jedinou výjimkou je úhrada závazku/dluhu na pořízení hmotného majetku vzniklého v době, kdy poplatník uplatňoval výdaje procentem z příjmu.

Zdravotní pojištění

Dodatečný přehled se zdravotní pojišťovně nepodává. Úprava ZD z pohledu zdravotní pojišťovny není ani příjem ani výdaj ze samostatné výdělečné činnosti. Pohledávky se dostanou do vyměřovacího základu až v době jejich uhrazení. Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je nutné evidovat odděleně. V době, kdy dojde k prodeji zásob nebo uhrazení pohledávek, nebude základ shodný se základem daně v daňovém přiznání.

Sociální zabezpečení

Poplatník, který přejde na skutečné výdaje, tak změní výši daňového základu, což má za následek změnu výše vyměřovacího základu pro OSVČ. V tom případě je potřeba podat opravný přehled, ve kterém se uvede nová výše daňového i vyměřovacího základu.

7. PRAKTICKÁ ČÁST

7.1. Příklad na vypočtení mzdy zaměstnance

Zadání: Zaměstnanec v hlavním pracovním poměru - stanovená měsíční mzda 10 tis. Kč - podepsal Prohlášení k dani, že chce uplatňovat slevu na dani na poplatníka

Řešení:

zaměstnanec: Vojtěch Levora

měsíc 2014/01

dny a hodiny v měsíci

dny v měsíci 23,0 dny

hodiny v měsíci 184,0 hod

odprac. čas, složky mzdy

odprac.dny v měsíci 23,0 dny

hodin celkem 184,0 hod

v měsíční mzdě 184,0 hod

měsíční mzda 10.000,- Kč

příplatky

příplatky celkem..... 0 *

náhrady

náhrady celkem..... 0 *

ostatní složky mzdy

ostatní složky celkem 0 *

hrubá mzda

hrubá mzda 10.000 Kč

pojistné

základ zdr.poj. 10000 Kč

zaměstnanec 450 Kč

zaměstnavatel 900 Kč

zdravotní celkem 1350 Kč

základ soc.poj. 10000 Kč

zaměstnanec 650 Kč

zaměstnavatel 2500 Kč
sociální celkem 3150 Kč
slevy na dani
na poplatníka 2070 Kč § 35ba, odst.1, písm. a)
daň
základ daně 13400 Kč = Superhrubá mzda
záloha na daň 2010 Kč
sleva na dani 2070 Kč
čistá mzda.....8900 Kč
srážky-
srážky celkem..... 0 *
jiné dávky
dávky celkem..... 0 *
k výplatě

-----
výplata 8900 Kč

7.2. Příklad k přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví

Zjištěné stavy z daňové evidence podnikatele XXY k 31. 12. 2013

a) Z evidence dlouhodobého majetku byly zjištěny následující údaje:

Pořizovací cena nemovitosti: 3.000.000,- Kč

Suma uplatněných odpisů: 858.000,- Kč

Pořizovací cena strojního vybavení: 5.000.000,- Kč

Suma uplatněných odpisů: 3.887.500,- Kč

Pořizovací cena pozemku: 300.000,- Kč

b) Hodnota zásob materiálu zjištěná inventurou: 2.000.300,- Kč

c) Stav pokladní hotovosti zjištěný inventurou

1. Korunová pokladna: 21.520,- Kč
2. Valutová pokladna: 2.100,- EUR

d) Stav běžného účtu zjištěn z výpisu od banky k 31. 12. 2013 : 170.600,- Kč

e) Pohledávky dle knihy pohledávek

1. Pohledávky z prodaných výrobků a služeb :

1. Hodnota bez DPH: 3.000.000,- Kč
2. Výše DPH: 630.000,- Kč
3. Pohledávka celkem: 3.630.000,- Kč

2. Pohledávka z titulu přeplatku na zdravotním pojištění podnikatele

Jako OSVČ : 10.000,- Kč

3. V evidenci je vedena pohledávka za dlužníkem, na kterého byl prohlášen konkurz, konkurz již byl v r. 2013 ukončen s výsledkem, že z výtěžku nezbylo na úhradu této pohledávky. Pohledávka byla řádně přihlášená, při přezkumném jednání nedošlo k jejímu popření. Jednalo se o pohledávku z titulu do dodání služeb, dlužník nebyl s podnikatelem osobou spojenou. Výše pohledávky:

1. Hodnota bez DPH: 100.000,- Kč
2. Výše DPH: 20.000,- Kč
3. Pohledávka celkem: 120.000,- Kč

f) Zálohy na elektřinu ve výši: 20.000,- Kč ve výši bez DPH, DPH na vstupu bylo uplatněno

g) Dluhy dle knihy dluhů

1. Z nákupu materiálu a služeb:

1. Hodnota bez DPH: 2.300.000,- Kč
2. Výše DPH: 483.000,- Kč
3. Dluh celkem: 2.783.000,- Kč

2. Z nákupu dlouhodobého hmotného majetku, již zařazeného

1. Hodnota bez DPH: 200.000,- Kč

2. Výše DPH: 42.000,- Kč

3. Pohledávka celkem: 242.000,- Kč

3. Z titulu nevyplacených mezd za 12/2013: 195.017,- Kč

4. Pojistné na SP za zaměstnance za 12/2013: 95.400,- Kč

5. Pojistné na ZP za zaměstnance za 12/2013: 40.500,- Kč

6. Daň ze závislé činnosti za 12/2013: 41.000,- Kč

7. Nedoplatek silniční daně za r. 2013: 1.000,- Kč

8. Nedoplatek daně z nemovitosti za r. 2013: 2.000,- Kč

h) Z evidence DPH byly zjištěny následující skutečnosti

1. Nárok na odpočet daně za 11/2013: 15.000,- Kč

2. Daňová povinnost za 12/2013. 200.000,- Kč

i) Z dokladové inventury byl zjištěn stav úvěrů u banky

1. Stav provozního krátkodobého úvěru: 200.000,- Kč

2. Stav dlouhodobého investičního úvěru: 800.000,- Kč

j) Z leasingové smlouvy a pomocných výpočtů byla zjištěna výše nerozpuštěné první zvýšené splátky ve výši: 240.000,- Kč.

AKTIVA			PASIVA		
Účet	Název	Částka v Kč	Účet	Název	Částka v Kč
021	Stavby	3 000 000,00	321.000	Dodavatelé provoz	2 783 000,00
081	Oprávký ke stavbám	- 858 000,00	321.200	Dodavatelé investice	242 000,00
022	Samostatné věci movité	5 000 000,00	331	Zaměstnanci	195 017,00
082	Oprávký k mov. věcem	- 3 887 500,00	336.100	SP zaměstnanci	95 400,00
031	Pozemky	300 000,00	336.200	ZP zaměstnanci	40 500,00
112	Materiál na skladě	2 000 300,00	342	Daň ze mzdy	41 000,00
211.100	Pokladna Kč	21 520,00	345.100	Daň silniční	1 000,00
211.200	Pokladna EUR	57 592,50	345.200	Daň z nemovitosti	2 000,00
221	Běžný účet	170 600,00	343.100	NO za 11/2013	- 15 000,00
311	Odběratelé	3 630 000,00	343.200	DP za 12/2013	200 000,00
336.300	Zúčtování s ZP OSVČ	10 000,00	231	Krátkodobý úvěr	200 000,00
314	Poskytnuté zálohy	20 000,00	461	Dlouhodobý úvěr	800 000,00
381	Náklady příštích období	240 000,00			
				Pasiva cizí	4 584 917,00
			491	Účet ind. podnikatele	5 119 595,50
	AKTIVA Celkem	9 704 512,50		PASIVA celkem	9 704 512,50

Kalkulace daňového dopadu:

Položky, které lze uplatnit ke snížení daňového základu.

Účet	Název	Částka v Kč	Položky snižující DZ	Zdůvodnění
321.000	Dodavatelé provoz	2 783 000,00	2 300 000,00	
321.200	Dodavatelé investice	242 000,00	-	Nákup DHM nelze uplatnit
331	Zaměstnanci	195 017,00	195 017,00	
336.100	SP zaměstnanci	95 400,00	95 400,00	
336.200	ZP zaměstnanci	40 500,00	40 500,00	
342	Daň ze mzdy	41 000,00	41 000,00	
345.100	Daň silniční	1 000,00	1 000,00	
345.200	Daň z nemovitosti	2 000,00	-	Daň bude nákladem až po zaplacení
343.100	NO za 11/2013	- 15 000,00	-	
343.200	DP za 12/2013	200 000,00	-	
231	Krátkodobý úvěr	200 000,00	-	
461	Dlouhodobý úvěr	800 000,00	-	
Celkem			2 672 917,00	

Položky, které musí zvýšit daňový základ:

Účet	Název	Částka v Kč	Částka, která se musí uplatnit jako výnos	Zdůvodnění
021	Stavby	3 000 000,00	-	
081	Oprávký ke stavbám	- 858 000,00		
022	Samostatné věci mov	5 000 000,00		
082	Oprávký k mov. věcer	- 3 887 500,00		
031	Pozemky	300 000,00		
112	Materiál na skladě	2 000 300,00	2 000 300,00	
211.100	Pokladna Kč	21 520,00	-	
211.200	Pokladna EUR	57 592,50	-	
221	Běžný účet	170 600,00	-	
311	Odběratelé	3 630 000,00	3 000 000,00	
336.300	Zúčtování s ZP OSVČ	10 000,00	-	Platba SP za OSVČ není ná
314	Poskytnuté zálohy	20 000,00	20 000,00	
381	Náklady příštích obdo	240 000,00		
	Celkem		5 020 300,00	

Podnikatel je oprávněn v r. 2014 snížit daňový základ o částku 2.672.917,- Kč.

Podnikatel musí zvýšit daňový základ v následujících 9 letech o 5.020.300,- Kč.

Z hlediska daňové optimalizace by bylo vhodné zvýšit daňový základ o částku odpovídající částce, o kterou lze snížit daňový náklad z titulu dluhů, tj. do výše 2.672.917,- Kč. Při této transakci nedojde ke zvýšení daňového základu. Samozřejmě

uvažujeme bez znalosti výše daňového základu z běžné činnosti dosažené za rok 2014. O výši uplatněné části pohledávek a zásob se může podnikatel rozhodnout až při daňové optimalizaci daňového základu za rok 2014. Částku poskytnutých záloh musí zahrnout do částek zvyšujících daňový základ v r. 2013 v plné výši, tj. 20 tis. Kč.

7.3. Příklad – přechod z účetnictví na daňovou evidenci

Poplatník vedoucí účetnictví v roce 2012 se rozhodl, že bude v následujícím roce evidovat svůj podnikatelský proces pomocí daňové evidence.

Zůstatky účtů na konci roku 2012, které jsou zaplacený v roce 2013:

Závazky dodavatelům (321) – 45 000 Kč

Závazky zaměstnancům (331) – 17 000 Kč

Ostatní daňové závazky (342) – 5000 Kč

Odvod DPH (343) – 33 000 Kč

Bankovní úvěry (461) - 70 000 Kč

Daň z příjmu (341) - 25 000 Kč

Všechny závazky vznikly souvztažně s náklady.

Výdaje příštích období (383) - 3000 Kč

-tento účet se týká telefonních hovorů, které se uskutečnily v prosinci 2012, na které přišla faktura až v měsíci únoru 2013.

Pohledávky za poskytnuté služby (311) - 6 000 Kč.

Současně byla pohledávka zaúčtována na účet 602. K inkasu pohledávky došlo až v březnu roku 2013.

Zůstatek zásob materiálu (112) - 400 000 Kč. Tyto zásoby v účetním období roku 2012 neměly vliv na výsledek hospodaření.

389 - Dohadné účty aktivní – 80 000 Kč

Řešení:

Závazky:

Jelikož závazky vznikly souvztažně k nákladům, nebude základ daně v roce 2013 nijak upravován, protože jsou základem daně roku 2012.

V roce 2007 vzniknou tyto výdaje:

Úhrada závazků dodavatelům – 45 000 Kč

Výplata mezd – 17000 Kč

Úhrada zálohy na daň ze závislé činnosti – 5000 Kč

Jelikož tyto výdaje byly daňově účinnými náklady roku 2013, započtení těchto výdajů v DE by bylo duplicitní. Je tedy nutné je nezahrnovat do základu daně, tedy je na konci období je připočíst, anebo je vést od začátku v daňové evidenci jako výdaje nedaňové.

Další výdaje nedaňové:

Úhrada DPH 33 000 Kč

Úhrada úvěru 70 000 Kč

Úhrada daně z příjmu podnikatele 25 000 Kč

Pohledávky:

Základ daně v roce 2006 o pohledávky nebude měněn, jelikož výnos je zaúčtován na účtu 602 a je už v základu daně. V roce 2007 daňová evidence zaeviduje příjem v částce 20 000 Kč. Tento příjem již byl zdaněn v roce 2006, poplatník upraví základ daně v roce 2007 nebo se eviduje jako příjem nedaňový.

Výdaje příštích období:

Účet výdaje příštích období ve výši 3000 Kč je nutné připočíst k základu daně v roce 2006. V roce 2007 se zaeviduje faktura do evidence a v době jejího zaplacení vzniká daňový výdaj.

Zásoby:

Zůstatek zásob nemá vliv na základ daně v roce 2006, ale v roce 2007 bude snížen o celou hodnotu zásob ve výši 400 000 Kč.

Dohadné účty:

Zákon o daních z příjmu neupravuje ani dohadné účty aktivní ani dohadné účty pasivní. Je zde možnost zvolit postup jako u účtů časového rozlišení, které jsou ve stejné účtové skupině. Svoji povahou jsou tyto účty jako závazky a pohledávky, a proto se s nimi může také tak zacházet při úpravě základu daně.

7.4. Příklad - přechod z daňové evidence na paušální výdaje

Pan Zelený má ekofarmu na výkrm hovězího dobytka, dále provozuje obchod s potravinami a malý penzion. Manželka je zaměstnána, její příjmy přesahují 68 tis. Kč a ve společné domácnosti nemají vyživované děti.

Eviduje následující příjmy a výdaje:

Činnost	Skutečné			Paušální			Rozdíl
	Příjmy	Výdaje	Dílčí DZ	Příjmy	Výdaje	Dílčí DZ	
Zeměděl. výroba	2 000 000	1 200 000	800 000	2 000 000	1 600 000	400 000	- 400 000
Obchod. činnost	600 000	420 000	180 000	600 000	360 000	240 000	60 000
Provoz penzionu	300 000	120 000	180 000	300 000	180 000	120 000	- 60 000
Celkem	2 900 000	1 740 000	1 160 000	2 900 000	2 140 000	760 000	- 400 000

Jak je vidět z výše uvedeného přehledu, panu Zelenému se přechod na vedení paušálních výdajů vyplatí. Jeho celkový daňový základ v případě použití paušálních výdajů bude o 400 tis. Kč nižší, což představuje daňovou úsporu 60 tis. Kč a zároveň nižší odvody na zákonné pojistné.

Podnikatel zjistí, že využití paušálních výdajů mu přinese daňovou úsporu, a tak se rozhodne přejít ze skutečných výdajů na paušální. Zároveň si je vědom toho, že musí v souladu s § 23, odst.8) upravit daňový základ za zdaňovací období předcházející zdaňovacímu období, ve kterém ke změně způsobu uplatňování výdajů došlo. Znamená to podat dodatečné daňové přiznání k dani z příjmu fyzických osob za předchozí rok. Pokud tak učiní a zároveň zaplatí daň nejpozději do dne, kdy je povinen podat daňové přiznání k dani za zdaňovací období, ve kterém ke změně uplatňování výdajů došlo, nehrozí mu žádné finanční postihy.

Podnikatel vykazuje ve své evidenci následující údaje:

1. Výše pohledávek, které by byly při úhradě zdanitelným příjmem, ve výši 120.000,- Kč
  - Z toho pohledávky za dlužníky, kteří jsou v úpadku, ve výši 20.000,- Kč, pohledávka řádně přihlášena a uznána.
  - Hodnota pohledávek je bez DPH, podnikatel je plátcem DPH.
2. Zaplacené zálohy na elektřinu ve výši 15.000,- Kč (bez DPH)
3. Závazky, které by byly při úhradě daňově účinným výdajem ve výši 78.000,- Kč (bez DPH)
4. Závazky z nedoplatku úvěru na stroj, který je hmotným majetkem dle ZDP ve výši 20.000,- Kč
5. Nespotřebované zásoby ve výši 63.000,- Kč

Podnikatel je povinen zvýšit daňový základ za předcházející rok o tyto částky:

- 100.000,- hodnota pohledávek snižena o pohledávky, na které lze aplikovat § 24 odst. 2 písm. y) ZDP)
- 15.000,- Kč – hodnota zaplacených záloh
- 63.000,- Kč – hodnota nespotřebovaných zásob

Celkem: 178.000,- Kč

Podnikatel je oprávněn snížit daňový základ za předcházející rok o tyto částky:

- 78.000,- Kč, hodnota závazků

Celkový dopad na daňové přiznání předchozího roku: zvýšení o 100.000,- Kč.

Zároveň je důležité upravit příjmy běžného roku, a sice vyloučit z nich tu část, která představuje příjmy (úhrady) z titulu pohledávek, které již byly jednou zdaněny v předchozím roce.

7.5. Příklad - přechod z paušálních výdajů na skutečné

Pan Pecháček je úspěšný advokát, v roce 2012 uplatňoval paušální výdaje jak z příjmů ze své advokátní kanceláře (§7 ZDP), tak z příjmů z nájmu (§9 ZDP). Zároveň se mu v roce 2013 narodila dvojčata a jeho manželka neměla v roce 2013 žádné příjmy.

Činnost	Skutečné			Paušální			Rozdíl
	Příjmy	Výdaje	Dílčí DZ	Příjmy	Výdaje	Dílčí DZ	
Advokátní č.	2 500 000	1 000 000	1 500 000	2 500 000	800 000	1 700 000	200 000
Nájem	2 200 000	700 000	1 500 000	2 200 000	600 000	1 600 000	100 000
Celkem	4 700 000	1 700 000	3 000 000	4 700 000	1 400 000	3 300 000	300 000

Při dané struktuře příjmů pan Pecháček v případě, že uplatní skutečné výdaje, bude mít o 300 tis. Kč nižší daňový základ.

Jeho úspora na dani bude : 45.000,- Kč z titulu uplatnění skutečných výdajů, 28.480,- Kč možnou slevu na manželku a 26.808,- na daňovém zvýhodnění na 2 děti. Celková úspora pak činí: 100.288,- Kč.

Pan Pecháček musí podat dodatečné daňové priznání za rok 2012.

K 31. 12. 2012 měl ve své evidenci zachyceno:

Podnikatel vykazuje ve své evidenci následující údaje:

1. Výše pohledávek, které by byly při úhradě zdanitelným příjmem, ve výši 180.000,- Kč
  - Z toho pohledávky za dlužníkem (fyzickou osobou), který zemřel v roce 2012 a neměl dědice, ve výši 30.000,- Kč
  - Hodnota pohledávek je bez DPH, podnikatel je plátcem DPH.
2. Zaplacené zálohy na elektřinu ve výši 5.000,- Kč (bez DPH)
3. Závazky, které by byly při úhradě daňově účinným výdajem, ve výši 38.000,- Kč (bez DPH), jedná se o nedoplatek mzdy sektářce a odvody na pojistné z její mzdy za prosinec 2012
4. Závazky z titulu nedoplatku sociálního a zdravotního pojištění advokáta ve výši 3.000,- Kč za rok 2012
5. Zásoby vzhledem k charakteru své činnosti neeviduje.

Podnikatel je povinen zvýšit daňový základ za předcházející rok o tyto částky :

- 150.000,- hodnota pohledávek snižená o pohledávky, na které lze aplikovat § 24 odst. 2 písm. y) ZDP)
- 5.000,- Kč – hodnota zaplacených záloh

Celkem: 155.000,- Kč

Podnikatel je oprávněn snížit daňový základ za předcházející rok o tyto částky:

- 38.000,- Kč, hodnota závazků

Celkový dopad na daňové priznání předchozího roku: zvýšení o 117.000,- Kč.

7.6. Příklad – spolupracující osoba při uplatnění výdajů paušálem

Zadání:

Daňový poradce za rok 2014 dosáhne zdanitelných příjmů ve výši 1 500 000 Kč. Rozhodne se uplatnit výdaje procentem z příjmu, kdy má nárok na uplatnění maximálně 40 %.

Řešení:

Počínaje rokem 2013 není již možnost odečíst od celkové daňové povinnosti slevu na manželku (24 840Kč).

Při výpočtu celkové daňové povinnosti poradce se postupuje následovně:

Výpočet celkové daňové povinnosti v Kč (rok 2014)	Daňový poradce
Zdanitelné příjmy	1 500 000
Výdaje stanovené procentem z příjmu	600 000
Základ daně	900 000
Daň	135 000
Sleva na poplatníka	24 840
Daňová povinnost	110 160

V tomto příkladu jsou skutečné výdaje daňového poradce tak nízké, že by poplatník neoptimalizoval ani po odečtení slevy na vyživovanou manželku, na kterou má při uplatnění skutečných výdajů nárok.

Daňový poradce si proto zvolí raději řešení se spolupracující osobou, které povede k nižší daňové povinnosti a převede na manželku 30 procent svých příjmů a výdajů.

Výpočet daňové povinnosti poradce a spolupracující osoby bude vypadat následovně:

Výpočet daňové povinnosti v Kč (rok 2014)	Daňový poradce	Manželka
Zdanitelné příjmy	1 050 000	450 000
Výdaje stanovené procentem z příjmů	420 000	180 000
Základ daně	630 000	270 000
Daň	94500	40 500
Sleva na da poplatníka	24840	24 840
Daňová povinnost	69660	15 660

Celková daňová povinnost v případě zapojení manželky do podnikání je 85 320 Kč. Když poradce manželku nezapojí do podnikání jako spolupracující osobu, daňová povinnost je o 24 840 Kč větší. Tato částka se rovná přesně výši slevy na dani na poplatníka.

8. ZÁVĚR

Cílem práce bylo uvést způsoby evidování podnikatelské činnosti individuálního podnikatele pro stanovení daňového základu z pohledu českého právního řádu, charakterizovat způsoby evidence a zejména popsat postup při přechodech vedení těchto informací s následným uvedením příkladů, se kterými je možno se setkat v praxi. Velká část byla věnována definicím a pojmům a uvedení do problematiky účetnictví a daní. Podnikatelé zaznamenali hlavní změnu v roce 2004, kdy dosud zažité jednoduché účetnictví bylo zrušeno a podnikatelé museli přejít na vedení daňové evidence nebo na podvojně účetnictví. Zavedení daňové evidence téměř kopíruje systém jednoduchého účetnictví, v obou formách se zaznamenávají příjmy a výdaje a není zde respektován aktuální princip, ale zejména princip jednoduchosti. Hlavním rozdílem je, že daňová evidence již není upravena v zákoně o účetnictví, ale řídí se zákonem o dani z příjmu. Pro podnikatele je tato forma relativně jednoduchá, zejména následné stanovení základu daně pro výpočet daňové povinnosti daňového subjektu. Není přesně uvedeno, kdo daňovou evidenci vede, ale je zejména určena pro menší až střední podnikatele, kteří nejsou účetní jednotkou. Rozsáhlejší podnikatelská činnost již vyžaduje evidenci pohybu majetku pomocí účetnictví, čímž se dnes rozumí jen podvojně účetnictví, které vychází z dvojího pohledu na majetek a každá jednotlivá transakce se zachycuje souvztažně na dvou účtech. Přechod mezi daňovou evidencí a účetnictvím není každodenní rutina, proto se domnívám, že je nutné se této problematice věnovat, aby podnikatel, který je zároveň poplatník daně a účetní jednotkou neudělal zásadní chybu při přechodu a nedošlo k nesprávnému stanovení daňového základu či narušení věrného a poctivého zobrazení informací. Podnikatel je povinen zjistit z knih daňové evidence hodnoty jednotlivých položek k poslednímu dni, ke kterému vede evidenci a použít tyto údaje jako podklad pro počáteční stavy účtů. K jejich zachycení použije počáteční účet rozvázný. Prostřednictvím účtu individuálního podnikatele dorovná rozdíl mezi aktivy a pasivy. Je nutné připravit odpisový plán, protože daňové odpisy jsou zákonem pevně nastavené z důvodu omezení možnosti krácení daně a nerespektují principy účetnictví, tj. věrného zachycení doby použitelnosti majetku. Z daňového hlediska věnují zejména při přechodu pozornost nezaplaceným pohledávkám, které jsou výnosy v jiném zdaňovacím období, než jsou zaplacené. Dále se zvýší základ daně k prvnímu dni kalendářního roku po ukončení vedení daňové evidence o celou výši zásob, cenin, poskytnutých záloh, protože

dojde k jejich započítání až v době, kdy začne poplatník vést účetnictví. Pro zmírnění daňového dopadu existuje možnost hodnotu pohledávek a zásob rozložit do několika následných zdaňovacích období. Nájemné placené dopředu je výdajem v daňové evidenci hned při úhradě, ale při respektování aktuálního principu je nákladem až v letech, ke kterým se věcně váže. Proto by došlo k dvojitmu započtení, tak je nezbytné v následujících letech o tuto částku základ daně navýšit.

Při přechodu z vedení účetnictví na daňovou evidenci je opět potřeba provést nějaké úpravy. Jelikož je informační základna účetnictví mnohem širší, není zde problém s přenesením počátečních informací do daňové evidence, řada účtů již zde není potřeba vést. Z rezerv se převádí jen rezervy tvořené podle zákona o rezervách.

Poplatník má v českém podnikatelském prostředí ještě jednu možnost, jak si stanovit základ daně, a to pomocí uplatňování paušálních výdajů u příjmu z podnikání nebo u příjmu z nájmu. Tato forma je nejjednodušší a nejsou s ní spojené náklady na vedení účetnictví ani rizika posuzování daňové uznatelnosti nákladů. Podnikatel často nevolí tuto variantu jen díky nízkým administrativním nákladům, ale také z hlediska daňové optimalizace, kdy skutečné výdaje jsou ve zdaňovacím období nižší než výdaje stanovené procentem z příjmu. Takto stanovený základ daně byl velmi výhodný pro řadu poplatníků, ale začátkem roku 2013 došlo k značným omezením, která způsobila přechod zpět na vedení daňové evidence a uplatňování skutečných výdajů. S oběma přechody jsou spojeny nejen úpravy základu daně, ale i úpravy vyměřovacího základu pro odvod sociálního a zdravotního pojištění.

Práce nastínila problematiku hodnotového zachycení podnikatelského procesu zejména z pohledu daňového, kdy individuální podnikatel může v určitých situacích sám rozhodnout, jakou variantu si zvolí. Zjevným důsledkem je skutečnost, že při různých variantách se může základ daně znatelně lišit. Proto je důležité zejména pro živnostníky a ostatní podnikatele fyzické osoby, aby si správně zvolily pro ně ten nejvýhodnější způsob a měli co nejmenší daňovou zátěž. Takto ušetřené peníze mohou pak věnovat rozvíjení své činnosti. Při přechodech není velký prostor pro optimalizaci a poplatník až na výjimky musí dodržovat postup stanovený zákonem.

9. Resumé

This Master's dissertation deals with the value depiction of individual entrepreneur's business process. There are three options in the legal environment of the Czech Republic: accounting, tax evidence, and evidence using expenses set by income percentage. Tax evidence is easier and its adjustment is set in the law dealing with income tax. Accounting is more costly due to its administration and is set in the law dealing with accounting. There are particular cases when natural person changes tax evidence for accounting and the other way round. This work focuses on changes and obligatory adjustments of individual entrepreneur. It especially deals with the impacts on the tax base that are connected to the transfer changes from tax evidence to accounting. The work is further concerned with issues regarding lump expenses that are quite often more advantageous for a taxpayer than use of real expense. There are obligatory adjustments during transfer between real and lump expenses that influence the tax base. The most important parts of this work are supplemented by attachments for better understanding.

Key words: Tax evidence, accounting, tax base, individual entrepreneur.

10. Přílohy

10.1. Příloha č. 1. - směrná účtová osnova pro podnikatele

Účtová třída 0 - Dlouhodobý majetek

- 01 - Dlouhodobý nehmotný majetek
- 02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný
- 03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný
- 04 - Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek
- 05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek
- 06 - Dlouhodobý finanční majetek
- 07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku
- 08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku
- 09 - Opravné položky k dlouhodobému majetku

Účtová třída 1 – Zásoby

- 11 - Materiál
- 12 - Zásoby vlastní výroby
- 13 - Zboží
- 15 - Poskytnuté zálohy na zásoby
- 19 - Opravné položky k zásobám

Účtová třída 2 - Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry

- 21 - Peníze
- 22 - Účty v bankách
- 23 - Krátkodobé bankovní úvěry
- 24 - Krátkodobé finanční výpomoci
- 25 - Krátkodobé cenné papíry a podíly a pořizovaný krátkodobý finanční majetek
- 26 - Převody mezi finančními účty
- 29 - Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy

- 31 - Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)
- 32 - Závazky (krátkodobé)
- 33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi
- 34 - Zúčtování daní a dotací
- 35 - Pohledávky za společníky, za účastníky sdružení a za členy družstva
- 36 - Závazky ke společníkům, k účastníkům sdružení a ke členům družstva
- 37 - Jiné pohledávky a závazky
- 38 - Přejícné účty aktiv a pasiv
- 39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

Účtová třída 4 - Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

- 41 - Základní kapitál a kapitálové fondy
- 42 - Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření
- 43 - Výsledek hospodaření
- 45 - Rezervy
- 46 - Dlouhodobé bankovní úvěry
- 47 - Dlouhodobé závazky
- 48 - Odložený daňový závazek a pohledávka
- 49 - Individuální podnikatel

Účtová třída 5 – Náklady

- 50 - Spotřebované nákupy
- 51 - Služby
- 52 - Osobní náklady
- 53 - Daně a poplatky
- 54 - Jiné provozní náklady
- 55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů
- 56 - Finanční náklady
- 57 - Rezervy a opravné položky finančních nákladů
- 58 - Mimořádné náklady

59 - Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů

Účtová třída 6 – Výnosy

60 - Tržby za vlastní výkony a zboží

61 - Změny stavu zásob vlastní činnosti

62 - Aktivace

64 - Jiné provozní výnosy

66 - Finanční výnosy

68 - Mimořádné výnosy

69 - Převodové účty

Účtová třída 7 - Závěrkové a podrozvahové účty

70 - Účty rozvažné

71 - Účet zisků a ztrát

75 až 79 - Podrozvahové účty

Účtové třídy 8 a 9 - Vnitropodnikové účetnictví

10.2. Příloha č.2. – evidence pohledávek

Evidence pohledávek

číslo řádku	označení dokladu	označení dlužníka	druh Pohledávky	částka (Kč)	datum odeslání dokladu	datum platnosti	datum inkasa	poznámka

Zpracováno ze zdroje: Jaroslav Sedláček, Daňová evidence podnikatelů.

10.3. Příloha č.3. – evidence závazků

Evidence závazků

číslo řádku	označení dokladu	označení věřitele	druh závazků	částka (Kč)	datum přijetí dokladu	datum platnosti	datum úhrady	poznámka

Zpracováno ze zdroje: Jaroslav Sedláček, Daňová evidence podnikatelů.

10.4. Příloha č.4. – karta dlouhodobého majetku

Obchodní jméno:		Inventární číslo:		
Název:		Další údaje:		
Vstupní cena:		Datum zařazení:		
Způsob pořízení:		Doklad:		
Odpisová skupina:		Způsob odpisu:		
Kód SKP		Výrobní číslo:		
Zvýšená odpisová sazba období:		Uplatněn ve zdaňovacím období:		
Datum odpisu	Roční odpisová sazba (koeficient odpisu)	Odpis v Kč	Zůstatková cena v Kč	Poznámka
Způsob vyřazení		Datum vyřazení		

Zpracováno ze zdroje: Jaroslav Sedláček, Daňová evidence podnikatelů.

10.5. Příloha č.5. – karta zásob

Karta č.Z ..

Obchodní jméno:			
Název:		Číslo:	
Cena/jednotka množství:			
Datum:	Doklad	Příjem v ks	Výdej v ks
Zůstatek ke dni.... .....ks .....Kč			

Zpracováno ze zdroje: Jaroslav Sedláček, Daňová evidence podnikatelů.

11. Seznam použité literatury

Právní předpisy:

- České účetní standardy pro podnikatele
- Pokyn GFŘ č. D-6 - uplatňování zákona o daních z příjmů
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Knižní zdroje:

- CARDOVÁ, Zdeňka; *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 160 stran. ISBN 978-80-7357-502-1.
- GALVAS, Milan, Zdeňka GREGOROVÁ a Dana HRABCOVÁ. *Základy pracovního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-807-3802-431.
- JAROŠ, Tomáš. *Zdanění příjmů v roce 2011: komplexní průvodce*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011, 237 s. ISBN 978-802-4738-222
- JÁNOŠÍKOVÁ, P.; MRKYVKA, P.; TOMAŽIČ, I. A kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 525 s. ISBN 978-80-7380-155-7
- KRÁL, Bohumil, Zdeňka GREGOROVÁ a Dana HRABCOVÁ. *Manažerské účetnictví*. 3., dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010, 660 s. ISBN 978-80-7261-217-8.
- KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. aktualiz. vyd. Polygon, 2012, ix, 412 s. :. ISBN 978-80-7273-169-5.
- KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví: Světový koncept IFRS/IAS*. 5. aktualizované vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 544 s. ISBN 80-7273-129-7
- MEZINÁRODNÍ STANDARDY ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ – Praktické aplikace, Praha: Institut certifikace účetních a.s., s. 7., ISBN 978-80-86716-61-9.
- NAHODIL, F. a kol. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5

- PILÁTOVÁ, Jana; RICHTER, Jaroslav. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2. Vydání. Olomouc: ANAG, spol. s.r.o., 2011. 119 s. ISBN 978-80-7263-678-5.
- PILAŘOVÁ, Ivana a Jana PILÁTOVÁ. *Účetní závěrka, základ daně, finanční analýza podnikatelských subjektů roku 2012*. 5. aktualizované vydání. Praha: 1. VOX, 2012, 208 s. Účetnictví (VOX). ISBN 978-80-87480-06-9.
- RADOVÁ, Jarmila, Petr DVOŘÁK a Jiří MÁLEK. *Finanční matematika pro každého*. 7., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2009, 293 s. ISBN 978-80-247-3291-6.
- SEDLÁČEK, Jaroslav; *Daňová evidence podnikatelů 2012*. 9. vydání. Praha: Grada, 2012. 128 stran. ISBN 978-80-247-4174-1.
- SKÁLOVÁ J. *Podvojně účetnictví ...* Praha: Grada, 1993-, sv. ISBN 978-80-247-4256-4
- PELECH, Petr. *Daně z příjmů: s komentářem k 2013*, Olomouc, 2013, Nakladatelství ANAG.
- ŠRÁMKOVÁ, Alice; JANOUŠKOVÁ, Martina; VOJÁČKOVÁ, Alice; PILAŘOVÁ, Ivana a Jana PILÁTOVÁ. *Účetní závěrka, základ daně, finanční analýza podnikatelských subjektů roku 2012*. 5. aktualiz. vyd. Praha: 1. VOX, 208 s. ;. Účetnictví (VOX). ISBN 978-80-87480-06-9.
- *Účetnictví podnikatelů*. 8. vydání: 2011 Praha: ASPI, 2011, sv. Meritum (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-618-9.
- VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka. *DAŇOVÝ SYSTÉM 2010 aneb Učebnice daňového práva*. 10. aktualizované vydání. Praha: 1. VOX a.s., 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9.

Internetové zdroje:

- www.business.center.cz
- www.danarionline.cz
- www.epravo.cz
- www.mesec.cz
- www.mfcr.cz
- www.podnikatel.cz
- www.ucetnikavarna.cz

Periodika:

- *Poradce*. Český Těšín: Poradce, 2003. ISSN 1211-2437.
- *Účetnictví v praxi: Měsíčník plný informací pro účetní a daňovou praxi*. Praha. ISSN 1211-7307. 8/2013,